

ELOFIZETES

BEJÁRÓ:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEK:
Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és szomszédai egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 252.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda és Képzőművelési
Társaság.
József Főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1916.

Főszerkesztő
Stauber József.

Kedd, április 4.

Fokozott orosz tüzérségi tevékenység.

Budapest, április 3. (Hivatalos.)
A főhadiszállásról jelentik:

Orosz hadszíntér:

Az ellenség tüzérsége csaknem az egész északkeleti arcvonalon fokozott tevékenységet fejtett ki. Egyébként nincs nevezetesebb esemény.

Olasz és délkeleti hadszíntér:

Helyzet változatlan. Ester altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A Bethincourt és Haucourt közötti állások elfoglalása

Berlin, április 3. (Hivatalos.)
A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

A Maastól balra az ellenség valamennyi állása a Ferges parttól északra Haucourt és Bethincourt között kezünkön van. A Douumont erődöt délnyugatra és délre csapataink franciákról és támaszpontokról harcra kényszerítik.

Keleti hadszíntér:

A harcra nem történt lényegesebb esemény. Egy német repülőraj a Minszkbe vivő vasútvonalon a pogorjebzyi és horodziejai pályaudvarra, valamint Minsktől délre az Ostankynál levő csapatgyűjtő táborokra bombákat dobott. Légcsapataink egyikike pedig a minski vasúti telepeket bombázta.

Balkán hadszíntér:

Ujabb esemény nem történt. Legfelsőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Ujabb légi támadás

London ellen.

Berlin, április 3. (Hivatalos.)
A nagy főhadiszállás jelenti:

London és tengerészeti légcsapataink ma éjszaka megkísérelték a londoni dokkokat és az angol keleti partvidék több más fontos pontját, valamint Dunkirkent. Legfelsőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Edinburgh és New-Castle bombázása.

Berlin, április 3. (Hivatalos.)
A Wolffügynökség jelenti:

Egy tengerészeti légcsapata április másodikáról harmadikára virradó éjjelen Edinburghban támadta meg az angol keleti partvidéket, ezáltal annak északi részét. Edinburghot és Leithot a Firth of Forth melletti dokktelepeket, New-Castle-t és a

fontos hajógyárakat, valamint a Tyne folyó melletti dokkokat és gyárakat számos robbanó és gyújtóanyagokkal igen hatásosan bombáztuk. Hatalmas tüzeket és heves robbanásokat figyeltek meg, amelyeket nagy terjedelmű összeomlások követtek. New-Castle mellett egy üteget elhagytunk. Heves ágyúzás ellenére valamennyi légcsapata sértetlenül tért vissza és leszállt. A tengerészeti vezérkar főnöke. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A jövő embere.

Arad, április 3.

E cím alatt egy osztrák diplomata a Neue Zürcher Zeitung hasábjain cikket ír, amely egy percre bepillantást enged abba a műhelybe, ahol népek sorsát kovácsolják. A cikk előterében Károly Ferenc József trónörökös és Berchtold Lipót gróf volt külügyminiszter állanak, s a volt külügyminiszter az, akiben az osztrák diplomata a „jövő emberét” látja.

Károly Ferenc József trónörökös új udvarmestert kapott. Ez magában veve a világ minden országában a politikára nézve meglehetősen közömbös esemény volna, mert most az udvarmesterek ma már nem azok, amik egykor az abszolút udvaronai voltak. Ebben az esetben azonban másképp állnak a dolgok s a kinevezésnek nagy politikai jelentősége van. Mert Auszria-Magyarország leendő császáranak és királyának új udvarmestere senki más, mint Berchtold gróf, a volt külügyminiszter. És hogy épp ő ra esett a választás, ez politikai programot jelent.

Gróf Berchtold, a német nevelésű magyar arisztokrata, a hirodalom volt pétervári nagykövete, aki Aehrenthal gróf halála után külügyünk vezetését vette át, határozott egyéniség, aki különösen a monarchia külpolitikáját illetőleg határozott megállásponttal bír. Berchtold gróf épp úgy, mint mestere és elődje Aehrenthal, belátta, hogy az osztrák politikanak a Balkán felé kell gravitálnia, ha nem akarja, hogy a Balkán őt teljesen elnyomja. A két balkáni háború alatt hallatlanul heves diplomáciai harcot vívott Oroszország, Anglia és Franciaország ellen, hogy megakadályozza, hogy Oroszország szerez először megvesse lábát az Adrián. Ő volt az, aki a balkáni térségben kezdődő legújabb sürögés csúcsát látta s aki a német revízióját követelte. Politikájának akkoriban nálunk is sok ellensége akadt, ma azonban igazolták már őt az események, amelyek teljesen

úgy alakultak, amint azt ő előre mondta. Nagy feltűnést keltett ezután, amikor visszalépett a külügyminiszteri székéből ép a háború alatt, amely az ő rezsime alatt keletkezett. Visszalépésének okát nem hozták nyilvánosságra még ma sem, annyit azonban elárulhatunk, hogy semmi esetre sem politikája miatt kellett távoznia. Az sem volt az oka a kabinetből való távozásának, hogy annak idején magas és igen magas körök között voltak határkiegészítések Itáliával szemben. Különben Barian báróban olyan utódot kapott, aki az osztrák-magyar politikát teljesen az ő szellemében vezeti tovább, ami már csak azért is természetes, mert ezt a politikát az események határozzák meg s a háború alatt ez a politika nem is válhat meg.

Berchtold gróf ezután mint kapitány szolgált a hadseregben, a déli harcokra saját szemével láthatta a háborút. Most visszatér a hártérről s oly hivatali foglalat, amely munkájának látszik, amely azonban a legnagyobb jelentőségű a monarchia jövő politikájának alakítását illetőleg. Ferenc József császár és király jól érzékelte magát s ha a sors úgy akarja, még évekig megmaradhat munkáján. Az uralkodó magas korát tekintve azonban számításba kell venni oly eshetőséget, amely ugyan mely gyásza borítaná a monarchiát, de amely még sem lehetne varázslat. Károly Ferenc József trónörökös meg fiatal ember, politikailag tisztán lelkű papirusz. Melléje egy mentort adna, aki gazdag politikai tapasztalatok felett rendelkezik, aki az európai diplomácia és politika oromját s legkisebb részletekig a legpontosabban ismeri, szerencsés gondolat. Nem ismerem nevét, van itt szó már, hanem arról, hogy a jövő uralkodót bevezessék abba a világba, amely egykor az őve lesz. Erre a feladatra szemelték ki a legkisebb korok Berchtold Lipót grófot.

Auszria-Magyarország külpolitikájának nincs szűkege arra, hogy a háború után változást szenvedjen. A Németországgal való sorros kapcsolatot s a Törökországgal és Bulgáriával való szövetségi viszony csomagok mutat-

ják a célt, amely felé törekedni kell. E szövetséget nem kell majd átmászhatatlan falakkal elválasztani a többi európai országtól s bármily magasra csapjanak is most a gyűlölet hullámai, bizonyos, hogy egykor majd a mostani ellenségek is közeledni fognak hozzánk és ürhetőbb viszonyt fognak óhajtani. Mert vannak még nyomósabb érvek is, mint a gyűlölet és ellenségeskedés. De Ausztria-Magyarország külpolitikájának akkor sem kell majd más ösvényt keresnie, mint amelyen Berchtold gróf járt s amelyet most utóda tapos.

Sokkal súlyosabban fognak azonban alakulni a monarchia belső viszonyai. A háboru utáni Ausztria-Magyarország területileg nem lesz az 1914. Ausztria-Magyarország s nemzetiségi kérdés is más alakot fog ölteni, mint a háboru előtt. El kell készülni arra, hogy békekötés után e téren heves harc keletkezik. De e harcban is jó tanácsokkal szolgálhatja majd a trónörökös Berchtold gróf. O magyar származású s mint ismeretes, személyileg nagyon közel áll Tisza grófhhoz. Mindamellettt úgy mint neve, nevelése is német s habár a magyarságot mindig a legnagyobbra becsülte, érzéseiben németnek mondotta magát. (?)

A háboru után számolnunk kell a szláv-ság nagy szaporodásával a monarchia határain belül. Es annál kívánatosabb, hogy a magyarság és némettség közt tartós és erős egység uralkodjék, mert csak az egység segítségével fogja a két nemzet vezetőszerepét a monarchiában megtartani tudni. Ez pedig életszükséglet a monarchiára nézve. Háboru után valószínűleg ismét sokat hallhatunk majd triálistmusról és hasonlóról s talán agitáció indul majd, amelynek célja, hogy a történeteket árnyékkal borítsa. Ha ez az agitáció a németséget és magyarságot széthuzva találja, akkor a két nemzet örökre elveszti vezető szerepét a monarchiában s nem mehet majd végbe a belső reorganizáció — amely csak e két nemzettől indulhat ki — nemcsak az osztrák-magyar monarchia, hanem az egész új négyes szövetség kárára.

Károly Ferenc József trónörökös főudvarmestere udvari hivatalt visel s a teletlen tanácsadók köze tartozik. Tiszta alkotmányos szempontból aggályosnak ítelheti az ember, hogy politikai betolyást tulajdoníthatjon-e egy udvari tisztviselőnek, de Ausztriában nem vagyunk abban a helyzetben, hogy a dolgokat csak alkotmányos szempontból vizsgáljuk. Egy olyan ország, amely tisztára szerencsétlen pártpolitikai viszonyok következtében mástól éve abszolút uralom alatt áll, nem lehet e tekintetben túl érzékeny. Berchtold gróf okos politikus, amilyen nincs sok az országban. A trónörökös udvarában nem az első tisztviselő szerepét fogja játszani, hisz e célra sokkal alkalmasabbakat is találhattak volna, akik a spanyol cerimónia rejtelmeit jobban ismerik. Hogy a választás ő rá esik, azt mutatja, hogy betolyása külpontunkunk vezetésére nem szunt meg visszalepésével. Nem szívesen látjuk távozását a külügyminiszteri szekből, de az a hely, a melyet most foglalt el, Ausztria-Magyarország számára sokkal fontosabb, mint a Balthausplatz karosszéke.

A vízműtelep fejlesztése.

(A gépüzemigazgató tervei. — A városi jeg ára. — Drágasági pótlék az üzemek összes alkalmazottjainak. — A műszaki bizottság ülése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 3.

Arad városa műszaki bizottsága ma délután Lócs Rezső helyettes polgármester elnöklésével egy korszakos jelentőségű kérdés tárgyalását kezdette meg, Zádor Imre gépüzemigazgató ma mutatta be a vízmű fejlesztésének nagyszerűen megkonstruált programját. Két órán át adott elő alaposan, világosan, nagy szakértelemmel és oly érdekesen, hogy a laikus is gyönyörködött benne. A nagyszabású terv, amelynek megvalósítása esetén Arad hosszú évtizedekig bőségesen el lesz látva egészséges ivó vízzel, a közönség várakozását nem elégíti ki és ennek viszhangot adni, a mi kötelességünk. A program ugyanis két részre oszlik. A csőhálózat kiterjesztése az egyik feladat, a vízműtelep bővítése a másik. Az igazgató és vele együtt a műszaki bizottság, mint az a hangulatból megítélhető, a csőhálózatot a mai viszonyok közt kiterjeszteni nem óhajtja. A közönség viszont ezt szeretné látni.

A vízműtelep fejlesztése a rendkívül alapos és meggyőző erejű elaboratum szerint sürgős és halaszthatatlan, mert az arad nyár várható és a vízmű mai gépei nem győzik a termelést. Horomzay Frigyes bizottsági tag javaslatára a bizottság azonban még azt sem várja meg, míg a körülbelül félmillió koronás munka elkészül, hanem azonnal megturítja a negyedik kutát és felhatalmazta az igazgatót, hogy lépjen érintkezésbe Zsigmondy Béla vállalkozóval és rendelje meg a munkát.

Az igazgató úgy képzei el az új vízműtelepet, hogy az százezer ember szükségletét tudja fedezni bőségesen és a gépi berendezés pedig a technika minden haladását magában foglalja. Teljesen műszaki kérdés, hogy milyen legyen ez a berendezés, melyik rendszer a legalkalmasabb és legmodernebb és az általa javaslatba hozott három alternatíva ismertetése alkotja programja legnagyobb részét. Nagy megnyugvással vehető tudomásul, hogy az aradi vízmű vize a legutóbbi bakteriológiai vizsgálat szerint a legalkalmasabban tiszta és egészséges viz. Ezért az a kérdés, hogy szűrő készülék legyen-e, vagy nem, könnyen lesz a szakemberek által eldönthető. A tervek szerint új viztoronyra sem lesz szükség, ha elég vizet tud termelni a telep, annak elraktározása a mai rezervoárral is lehetséges.

A bizottság lankadatlan figyelemmel hallgatta a nagy jelentőségű probléma minden részletére bőségesen kiterjedő fejtegetéseket. Azonban noha ilyen korszakos alkotás előtt áll a város és a műszaki bizottságnak kell tulajdonképpen a saját felelőségére azt megvalósítani, mert a közgyűlés még csak laikusok testülete, a véletlen folytán mindössze négy bizottsági tag jelent meg a mai ülésen. Többen nincsenek Aradon, mások betegek és ezért az elnök eltért attól a szándékától, hogy a ma hallott előadás alapján holnap már a bizottság döntését kérje ki. Úgy határoztak, hogy a gépüzem igazgató elaboratumát kinyomtatják, tanulmányozás céljából megküldik a bizottság tagjainak és azután vitatják meg és készítik elő megvalósítására. A nyár vége felé azzal, hogy a negyedik kutát elkészíteti a város és a kazánokat azonnal kijavíttatja, nem imminens.

Ezután a bizottság elhatározta, hogy a működését már megkezdett jéggyárban április 20-ikáig csak raktárra termel jeget, április huszadikától kezdve azonban már eladásra kerül a sor. Az idén is lesz bérlet, de csak fél adagos. Ennek az ára havonta nyolc korona. A bérlet előre fizetendő csekkklappal, melyet a bérlet ingyen kap. Ha a jéggyár kibővítése elkészül és a vágóhídi léghűtő is el lesz látva, akkor a magánosok több jéghez juthatnak. Első sorban a kórházakat és az élelmiszer ipart látja el a város.

A bizottság végül elhatározta, hogy a városi üzemek összes alkalmazottjainak, épenugy mint a városiak kapták, husz százalék drágasági pótlékot ad.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Aradi újságírók közgyűlése. Az aradi Újságírók Segítő Egyesülete vasárnap délelőtt tartotta rendes évi közgyűlést Fábry Sándor dr. elnöklésével az Acsev. tanácskozó-termében. Az elnök üdvözölte az egybegyűlt újságírókat s rövid összefoglalásban ismertette a Segítőegyesület múlt évi működését. A háboru miatt a kiutalt segélyek a szokott összegnél magasabbra rugnak, ennek dacára az egyesület nem vette igénybe a társadalom jószívűségét, hanem nagyrészen maga erejéből tett eleget a tagjai iránt való kötelességeknek. Martonosi Béla, Acsev. főkönyvelője a Segítőegyesület pénztári azamadásait mutatta be. Az egyesület vagyona 21.841 korona. Az elmúlt esztendőben segélyekre kiutalt az egyesület 3568 koronát.

Lippai Derső titkár tette meg ezután jelentését, amelynek keretében kártsámi szeretettel emlékezett meg a haretéren lévő aradi újságírókról: Zima Tiborról, Szady neméről, Olasz Pálról és Réthy Józsefről.

A közgyűlés Bolgár Lajos indítványára egyhangulag a régi tisztikart választotta meg újból és a választmányt kiegészítette Marót Sándorral és Zádor Jenővel.

Teller Kálmán mondott azután köszönetet Fábry Sándor dr.-nak, hogy szeretettel védelmezi fel az aradi újságírók ügyét. A közgyűlés jegyzőkönyvébe foglalta az elnök iránt érzett hála és ragaszkodás kifejezését. A közgyűlés ezután tárgyalta Sulik Kálmán indítványát, mely szerint az Aradi Újságírók Segítő Egyesülete vegye fel programjába az aradi újságírók kari és gazdasági érdekeinek védelmét is s ennek megfelelően szervezze át alapszabályait. Többek hozzászólása után bizottságot alakítottak az alapszabálymódosítás előkészítésére.

(*) Az Aradi Autonóm Katolikus Kör vasárnap délelőtt tartotta meg díszes és emlékező közönség jelenlétében 7-ik évi rendes közgyűlést. Lakatos Ottó dr. egyházi elnök gonolalokban gazdag és telemelő megnyitó beszédében a most dúló világháborunak a nemzeti és társadalmi életre gyakorolt erkölcsi hatásával foglalkozott; egyben az igazi altruizmust, jelölte ki azon erkölcsi alapul, melyen nemzeti létünk nagygyá és dicsővé tehetővé válik. Dobai János dr., egyesületi titkár számolt be azután beható ismertetésében a kör múlt évi egyesületi életéről. A számvizsgáló bizottság jelentésének, s az 1916. évi költségvetésnek elfogadása után egyhangú lakosdással pénztárosá Lajta Józsefet, háznagygyá pedig Réterty Andort választották meg. Az egyházi elnök zárószavai után, melyekben összetartásra buzdította a tagokat, a közgyűlés lakos hangulattal ért véget.

Negyvenhárom halottja van a Zeppelin támadásnak.

(Angol jelentés London légi bombázásáról. — Az L. 15 sorsa.)

Távírási tudósítás.

Amsterdam, április 3.

London. A hadügyminiszterium közli: A Zeppelinek március 31-iki támadásának negyvenhárom halottja és hatvanhat sebesültje van. A Zeppelinek körülbelül kétszáz robbanó és gyújtóbombát dobtak le. Egy kápolna, három lakóház, két kunyhó elpusztult, illetőleg erősen megrongálódott. Katonai kárt a bombák nem okoztak. A Zeppelinek üldözésére több angol repülő szállt fel. Brandon hadnagy este háromnegyed tíz órakor hatezer láb magasságban, mintegy háromezer lábbal maga fölött látott egy Zeppelint. Brandon ekkor kilencezer láb magasságra emelkedett, a Zeppelin felé került és néhány bombát dobott rá. Azt hiszik, hogy a bombák közül három eitalálta a léghajót. Este tíz órakor Brandon hadnagy ismét a léghajó felé került és ekkor két bombát dobott a Zeppelin előső részére. Brandon repülőgépét a Zeppelin géptegyevei többször eitalálták. Valószínű, hogy ez volt az a Zeppelin, amely golyókat, petróleum tartályt és gépalkatrészeket dobott le a Themse torkolata felett.

Megrongálták a távíróvezetékeket a Zeppelinek.

Amsterdam. Szombat óta Angliából nem érkeztek sürgönyök. Azt vesik, hogy a Zeppelintámadáskor a távíróvezetékek megrongálódtak.

Angol jelentések az L. 15. pusztulásáról.

London. A Reuter-ügynökség jelenti az L. 15. pusztulásáról: A Zeppelinek szerencséje volt, hogy a szentes Themse-torkolatban szállott le, mert az agyugolyók a hajó burkát összeszaggatták és a gondolat a srápnel golyók átlukasztották. A legénység néhány embere súlyosan megsérült. A léghajó parancsnokának elég bizalma volt az angol tengerészeti emberiségében és dróttalan vészjelzést adott. Egy matróz, aki látta a Zeppelin bukását, azt mondta, hogy a léghajó úgy bukott alá, mint egy beteg madár, két vége csüggött alá, mint a madár szarnyai. A tenger nyugodt volt, az éj azonban sötét, úgy, hogy a halászgözösnek sikerült az épségben maradni németeket fedezetére vennie. Az Olivine azután kötelel erősített a léghajóra s megpróbálta azt a kikötőbe vonszolni. A dolog azonban nem ment, mert a léghajónak két vége állott ki a vízből és a Zeppelin a víz sulya alatt elmerült. Az Olivine két mertőidnyire huzta magával, azután elsüllyedt a Zeppelin. Ez a halászgözös egy torpedoromboló fedezetén helyezte el foglyait. A torpedoromboló a németeket Catualába vitte, ahol a sebesülteket kórházba szállították.

London. A Reuter-ügynökség jelenti: Az L. 15. nevű Zeppelin legénységének megmentéséért az érdem a Marciustech tengerész tartalékos hadnagy parancsnoksága alatt álló Olivine nevű halászgözösöt illeti meg. A léghajó leszedésének érdeme a keleti grófeág egyik parti ütegéé.

Párisi készülődések Zeppelin-támadásokra.

Genf. Párisból táviratozzák: Miután a Páris ellen intézett legutóbbi Zeppelin-támadásnál a jelzőszekők teljesen csődöt mondtak s a kamarában emiatt éles szemrehányások hangzottak el, a jövőben a tűzoltóság kürtjezéseit szirénüvöltésekkel fogják helyettesíteni.

Az új Zeppelinek.

Bern. A Corriere della Sera írja: Bejárta a világsajtót, hogy most fejezték be Németországban a századik Zeppelin építését. Az első Zeppelin 1900. június 2-án került ki a gyárból. 1914-ben még csak 25 Zeppelin készült el Friedrichshafenben s így két év alatt 75 új Zeppelint építettek. A legújabb típusú Zeppelineknek nincs olyan kitejezetten szivartormája, mint a régieknek és nyolc ember helyét huszonnárom foglalat helyet rajtuk.

Agyuhiányban szenved az angol hadsereg.

(Sztrájkok az angol municiógyárakban.)

Köpenhága, április 3.

Angliából érkező jelentések szerint a municiógyárak megakadtak, mert a gyárakban száz képzett munkás közül negyven sztrájkol. Különösen Clyde gyárában veszedelmes a helyzet, azonban a mozgalom már kiterjedt Sheffield, Dundee, Cueseter és más ipari központokra is. A munkásmozgalmak az az oka, hogy Derby lordi felsőbb megbízásra egyes munkásokkal összeíratta a municiógyárakban a nőtlen katonaköteles koron lévő munkások közül azokat, akikre az a gyanú esik, hogy kiakarják vonni magukat a szolgálatból. Ezt a kémrendszert hamarosan telepítették a munkások, amire felszólították munkaadóikat, hogy azonnal bocsássák el szolgálatuktól a Derby-kémeket. Ezzel különböző összeütközésekre került a sor, majd sztrájkokra, amelyekben ezer meg ezer munkás vett részt, úgy, hogy számos üzemet be kellett szüntetni.

A gyárak mindenütt megtagadják a munkások követeléseit. A munició miniszter, Lloyd George távollétében Addison doktor lépett fel közveti oként. A munkások egyéb követeléseik mellett 30 százalékos béremeléshez is ragaszkodnak, mert Derby annak idején megígérte ezt nekik, valamint azt is, hogy egyáltalában nem fogják behívni őket katonai szolgálatra. Attól félnek, hogy a sztrájkos munkások is csatlakoznak a mozgalomhoz és ek-

kor megakadna a kész munició elszállításja is. Londonban rémélük, hogy Lloyd George csak hamar visszatér és átveszi a munkásokkal való tárgyalás vezetését.

Ennek a munkásmozgalomnak az angol hadvezetésre való befolyásával foglalkozik egy Glasgowból kelt érdekes tudósítás. Ez megemlíti, hogy Hull város volt polgármestere, Golder, legutóbb az angol alsóházban bejelentette az angol hadügyminiszteriumnak azt a jelszót, amellyel a keleti partvidék lakosságát meg akarta nyugtatni. Ugyanis néhány automobilon ágyut sétáltatott végig a városon, hogy ezzel dokumentálja, hogy gondoskodás történt a légi támadások ellen való védelemről. Annyi bizonyos, mondja a glasgowi jelentés, hogy az angol hadsereg nagy agyuhiányban szenved. Magában Angliában alig van néhány ágyu. A tüzérszerekek újcait emiatt ki sem lehet képezni, mert nem áll rendelkezésükre ágyu. A rekrutákat kiképzetlenül kütték a frontra, ahol azonban szintén nagy az agyuhiány. Ennek következtében az új tüzérszerekeket a fronton átalakítják gyalogszerekekké.

Február elején több nagy municiógyár, köztük a Wickers- és Armstrong-féle azt a megbízást kapta, hogy csakis tüzérségi lövedéket állítson elő, mert ebben nagy a hiány. Miután a gyárak erre rendezkedtek be, négy héttel később újabb rendelkezés jött, amely szerint a gránátok előállítását azonnal szüntessék meg és csakis ágyukat gyártsanak. Ennek a rendelkezésnek azonban nem lehetett még eleget tenni, mert az ágyugyártáshoz értő képzett munkások sztrájkolnak.

Haig tábornok sürgős kérésére Londonból minden ágyut elküldöttek a frontra, valamint minden tüzérségi raktárt kiürítettek, hogy eleget tegyenek az angol főparancsnok kérésének. Anglia valamennyi nagy városa, különösen a keleti parton lévők sürgős megkeresést intéztek a kormánynak, hogy gondoskodjék az ellenséges léghajók támadása ellen való védelemről. A hadügyminiszterium és az admirális tanácsalán a kérésrel szemben és legteljebb csak azt tehette, hogy a légi támadás ellen való szolgálatot újra szervezte és French tábornagy parancsnoksága alá akarta helyezni, aki azonban visszautasította ezt a megbízást. A léghajók ellen védő hivatal mindaddig nem is csinált mást, minthogy Londonban egész sereg drótvezetéket teletett le, hogy a hírszolgáltatás gyorsabb legyen. Különben minden a régiően maradt. Mígda újabb és újabb légitámadások történnek, a kormány, hogy megnyugtassa a keleti partvidék lakosságát, az Angliában lévő csapatokat a keleti városokba helyezte át.

Addison doktor a Glasgowban tartott konferencián kijelentette, hogy Anglia legutóbbi municiógyárában minamar meg kell szüntetni minden üzemet, mert a Clyde nagy művek nem bírnak elegendő anyagot szolgáltatni részükre.

Nyomatvány rendelők

szíves figyelemre ajánljuk, hogy szükségleteikről idejekorán gondoskodni sziveskedjenek, amennyiben később a — papíráruk rendkívül emelkedésére való tekintettel — kénytelenek leszünk mai árainkat aránylagosan emelni.

Amerika elismeri a tengeralattiak háboruját.

Erkezett éjjel 2 órakor.

London. Az Evening Postnak jelentik Washingtonból: A kabinet ülésén a hangulat Németország ellen fordult. Követelik, hogy tisztázzák a tengeralattiak szerepét a jelen esetben s a jövőre vonatkozólag is. Wilson és Lansing nem akartak elhamarkodott intézkedéseket fogantatni s ezért bevárják Gerard berlini nagykövét jelentéseit. A kormány eltökélt szándéka, hogy a lehető legrövidebb idő alatt a tengeralattjárók kérdésében döntést provokál. Elismernék a jogot, hogy tengeralattiak felfegyverzett hajókat elsüllyeszthessenek, amde felfegyverzetlen hajók elsüllyesztését nem tűrhetik el.

Berlin. A Waite ügynökségnek jelentik New-Yorkból szikratáviróval: A kormány tanácskozás után kijelentette, hogy az Unió birtokában levő bizonyítékok a Sussex elsüllyesztését illetőleg elegendőnek a döntéshez s ezért Németországhoz fordulnak felvilágosításért, vajon tényleg nemet tengeralattiak süllyesztette-e el a hajót.

London. Vasárnap éjjel Zeppelin-

nek látogattak el Skócia partjaira. Az északi és délkeleti grófságokra bombákat dobtak le.

London. (Hivatalos.) Múlt éjjel két repülőgép közeledett az északi tengerparthoz. Az egyik tulrepült a parton, a másik visszafordult. Eddig 160 halálesetet, száz sebesülést jelentettek, nyolc lakónáz elpusztult.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Kedd: „A Mánás Miska”.

Szerda: „A Fehér felhő” előkészületei miatt nincs előadás.

Csütörtök: Aradváros hadbavonult rokkant és árvái, valamint az aradi „Vasvitéz” alap javára 50 százalékos helyár emeléssel először „A Fehér felhő” mirakuluma és „Szigetvári vértanúk” tört. színmű első felvonása.

Péntek: „A Fehér felhő” és „Szigetvári vértanúk”.

Szombat: este: „A Fehér felhő” és „Szigetvári vértanúk”.

Szulamit filmbemutatója az Apollóban.

Kertész Dezső a filmen.

Komoly művészi esemény színhelye volt ma este az Apolló-színház. A város közönségének páratlan érdeklődése mellett került bemutatásra Szulamit. Goldtaden gyönyörű operettjének grandiózus filmje. A bibliai történet tökéletes színpompájában bontakozik ki előttünk a nagyszabású filmen, a melynek főlételei káprázatosan szépek. A fölvevők nagyrésze Mosztarban és Szerajevóban készülték s az ügyes rendezői kéz e vidéknek minden szépségét csillogó keretű hasznalta föl a megkapó szu, ethez. Külön megemlítésem méltók a tömegjelenetek. Hasonlóan impozáns tömegjeleneteket csak Pompei pusztulásában láttunk.

A szereplők elsőrangúak. Legelső sorban is Kertész Dezsőt kell megemlítenünk akit az aradi színészi színpadáról ismerünk s még ma is legkedveltebb művészeinek közé tartozik. Kertész Dezsőnek ez volt az első kísérletezése a kinematográfia művészetének utain s minden elotogultság nélkül állapíthatjuk meg, hogy Absolonja a lehető legközéletesebb alakítás. A leghíresebb külföldi filmgyakar filmjein is helyet foglalhatna Kertész Dezső nagyzerű alakítása. Vele együtt a többi szereplők is oly kitűnő alakításokat produkálnak, hogy a külföld előtt is méltón fogják képviselőinek a magyar színészi színtartást. Szulamit filmjében a magyar filmművészet első hatalmas alkotását látjuk.

A premier publikuma lázas érdeklődéssel nézte végig a gyönyörű képet s letaszésnek nem egyszer zajos ovációban adott kifejezést. Szulamit filmje még három napig marad műsoron az Apollóban.

* A színház hírei. A Fehér felhő. I-ik kép. Ejzaka: a huszárok a lövészárkokban pihennek. II-ik kép. Kis paraszt szoba. Sokok kis gyerek alszik a magára vetett ágyakban és két özvegy asszony beszélget, halk szavukban ezrek szava orgonázik, a gyermekek felnevelnek, meghalják, mit beszélnek az anyák a „Fehér felhő”-ről. III-ik kép. és elindulnak a nagy hegyhez. Szent processió, mindeneknél szentebb, énekszóval mennek, a dal pedig szívünkbe rejtőzik, a gyerekek a felhőre értek, a „Fehér felhő”-re. IV-ik kép. A menyországban. Magyar huszárok sétálnak a felhőn, öreg legények, elesett néptelkezők beszélgetnek, csendes szavuk ólom sulyal csapódnak szívünkre és agyunkra, megérkeznek a gyerekek, oda rognak az édes apjukhoz, de az öreg huszárok boldogsága nem zavartalan. A ruhájuk piszkos, a paripájukat elvették. De csoda történik. Menyei világosságban lemálik a piszkos ruha a huszárokról és ragyogó aranyos ruha van rajtuk, meg virágos osakó. De jön az angyal, este van, a gyerekeknek haza kell menni. A gyerekek boldogok, mert látták apjukat. A falu pedig tovább is tündér regéket fog mesélni. Utolsó kép. A huszárok alszanak a lövészárkokban, halk ének, néha egy-egy ágydorrenés. A függöny lecsapódik, ez a „Fehér felhő”, melynek első bemutatás előadása csütörtökön, április 6-án lesz meg tartva Arad város hadba vonult rokkantjai és árvái, valamint az „Aradi Vasvitéz” alap javára 50 százalékos helyár-feemeléssel együtt. — Szombaton délután 3 és fél órakor Illyusi és népe-odásul Csepreghy kitűnő népszínműve, a Sarga csikó kerül színpadra. Vasárnap délután 3 és fél órakor Engel Kálmán Sarika felléptével megismétli a társulat a Zanitónó színdarabot, este mindenkor a „Fehér felhő” van műsoron. Jegyek az összes előadásokra várhatóak a színházi pénztárnál.

* Háborus nyomtatványok gyűjtése. Fényes Dezső az aradi közművelődési intézet igazgatója azzal a kéréssel fordul a nagyközönséghez, hogy a nemzeti múzeum könyvtára számára küldjenek be háborus nyomtatványokat. A gyűjtemény gazdagításához úgy hazai, mint külföldi háborus nyomtatványokkal hozzá lehet járni. Az igazgató kéri a közönséget, hogy a kulturpalota igazgatóságához küldjenek be a háborúval, a háború előzményeivel foglalkozó könyveket, újságokat, röpíratokat, tér-

képeket, kézzel írt leveleket, tábori leveleket, gyászjelentéseket, jogszabályi nyomtatványokat stb. Ezeket az Aradról küldik fel a Nemzeti Múzeumba.

* Hangverseny az aradi honvédek javára. Az Aradi Filharmonia Egyesület, miután az idei szezonban koncertjeinek bevételéből közel tízezer koronát juttatott különféle katonai célokra, a 7. és egyúttal záró hangversenyt Resch Ferenc altábornagy, katonai állomásparancsnok védnöksége alatt április 9-én rendezte a honvédek javára. Közreműködik a rég nem hallott egyleti zenekar egyesítve a 33. gyalogezred zenekarával Zellner Sándor karnagy vezetésével. Szólista lesz Tolmácsi Emil, aki a napokban Augustus főhercegnő jelenlétében oly fenomenális sikerrel adta elő a Kerner operai karnagtól vezényelt budapesti filharmonikus zenekar kíséretével a Beethoven hegedűversenyét, hogy most közkívánságra többek közt ezt is elő fogja adni. A rendezőség még egy meglepetést tartogat, melyről legközelebb bővebben. Jegyek 8—1 kor. árban előjegyezhetők s szerdától fogva csak vásárolhatók a Scherhág-cégnél.

* Az aradi zenekonzervatórium 6—8 sorozatos házi zongora hangversenyt rendez, amelyen 100 zongora növendék vesz részt. Ezeknek a keretén belül Saigó Piri és Fényes Boriska külön-külön önálló hangversenyt rendeznek. Az első hangverseny vasárnap, ápr. 9-én tartatik meg a vak katonák javára. A folytatós hangversenyek jövedelme is jótékony célra fordítatik. 1795

* A Vogézek hősnője. (Háborus üdönsség az Urániában.) A budapesti mozgókép otthonban szenzációs sikert ért és egy teljes hétig játszották ezt a képet, mely minden diplomáciai iratnál érthetőbben és világosabban jellemzi a francia és német nép viselkedését a háború előtti időben. Drámánk a határszelen játszódik és egyszersmind ethnografiai szempontból is érdekes tanulmány. Egy felsőleges panoráma, benne egy megkapó történet, mely logikai pontossággal fejlődik és természetesen, meg igazi is. Ezentúl a dráma minden ízében aktuális, nemcsak azért, mert háborus kép, hanem azért is, mert ott játszódik le a cselekmény, ahonnan a német győzelmi jelentések érkeznek. A dráma négy hatalmas felvonásból nincs egyetlen felesleges, egyetlen unalmas jelenet, élénken és természetesen kapcsolódnak egymásba a cselekmények. — A nagy eset detektív szenzáció legközelebb az Urániában kerül bemutatásra.

Harc téren elesettek holttestének hazaszállítására. A betegym-niszter rendelete alapján Varjassy Lajos polgármester közhíré teszi, hogy a harctéren elesett és a tábori egészségügyi intézetekben meghalt katonai egyének holttestének kiásása és szállítása iránti kérések, melyeknek tartalmaznia kell a folyamodó nevét, lakhelyét, az elhaltak nevét, rendfokozatát, csapattestét, a folyamodóhoz való rokoni viszonyát, az elhalálozás nemét, helyét, idejét, továbbá határozott megjelölését, a sir jelenlegi és szándékba vett helyének, annak a személynek nevét és lakhelyét, akinek a kiásás alkalmával az azonosság megállapítása céljából jelen kell lennie — Arad város területén lakó egyének által polgármesteri hivatalnál nyújtandók be. Kiváratos és célszerű, hogy a harcosok hulladék kiásása és elszállítása a hájarat utáni időre halasztassék. Bővebb felvilágosítások ez ügyben a polgármesteri hivatalba nyerhetők.

Besszarábia román uralmat kíván.

(Az igazi elnyomottak. — Izenet a Pruthon tatról.)

Távirati tudósítás.

Bukarest, április 3.

A bukaresti „Seara” írja a következő feltehetően érdekes sorokat:

— Dacára annak, hogy egy évszázad óta Besszarábiát Nagy István országának többi részeitől egy kínai fal választja el, néha-néha egy hír, egy sóhaj, mégis csak áthallatszik hozzánk. Egy „Soroki” vidéki román ember román nyelvű levelet írt nekünk, azon a nyelven, melyet azelőtt beszéltek, melyen a krónikák, a régi egyházi könyvek írva vannak.

A levél cyril betűkkel van írva, ezért átírtuk, de a stiluson nem változtattunk. Sokat kellett románjainknak — írja — országunk ellenségeitől szenvedniük. Hét emberöltőn át heves harcokat folytattak a tatárok, törökök és más idegen népek ellen.

Mindegyik arra törekedett, hogy a románokat leigázza, örökségét uralja; minden oldalról fenyegette az ár, amely elpusztítani akarta. De a román mégis román marad, még mindig ősei földjén él és élni is fog rajta. Natunk közmondás: a vis. folyók, a kövek maradnak. A nagy és barbár pogányság mint egy természeti tűnemény vonult el, a törökök, tatárok és más törzsekből semmi sem maradt, csak a román áll a helyén.

Isten akaratából a románok egy része, körülbelül 7 millió teljesen szabad. A Pruthon tuli testvéreink, kik Plevnánál a török járom utolsó láncait szétlőtték, önálló országot alapítottak. A többi 5 millió román — kik Bukovinában, Erdélyben, Macedóniában laknak, bár idegen uralom alatt élnek, a népek természetes jogait élvezik, román iskolák, templomaik vannak, hol saját nyelvükön imádják Istenüket, mindnyájan nemzetiségi, kulbesszarábiaiak vagyunk az oroszoktól elnyomva, kikkel egy vallásunk van és még sem engedik meg, hogy templomunkban szaturális intézmények birtokában vannak. Csak mi saját nyelvünket használhassuk. Csak nekünk nem szabad gyermekeinket moldovai iskolában neveltetni, csak nekünk nincsnek nemzetiségi kulturális intézményeink, nincs nemzeti templomunk. Egyedüli vigaszunk, mely a rabságban volt, elvették tőlünk, elidegenítették, mert az egész istentisztelet szláv nyelven folyik, csak mi érezzük magunkat országunkban idegeneknek, abban az országban, melyet annyi vérrrel áztattunk.

Római nyelven már csak a parasztok beszélnek; az arisztokraták és műveltek, kik mindig a paraszt munkája és fáradtsága után éretek nyugodtan, régen elfelejtették apák nyelvét és oroszul, vagy franciául beszélnek. Szégyelik, hogy a moldovaiak közé sorozzák őket és a nép lelki szükségleteivel őket nem törődnek. Maga az elnevezés, hogy „moldovai” olyan mint egy büntetés, mint egy nagy szegény „moldovai ökörfej”.

De a főlébredés órája ütött végre és az orosz szabadsági mozgalom erős hullámai hozzánk is eljutottak. A háboru dacára — melybe Oroszország bele van sodorva, — az összes leigázott népek reszketnek és mindnyájan készek, telemekedni, hogy az oly rég óta lábba tiport jogukat visszaköveteljék. A besszarábiai moldovaiak is mozognak már. Mindnyájan hiszik, hogy a háboru után felszabadulnak és egy rendezett ország tagjai leszünk...

Hogy valóra válik-e esen álom — írja a Seara — az a jövő titka. Egy azonban bizonyosan megállapítható a soroki román ember leveléből, az, hogy bizik a besszarábiai román és más leigázott népek felszabadulásában. De nem a Pruthon tuli testvéreik segítségével, mert erről a levélíró egy árva szóval sem emlékszik meg; csak rá mutat az erdélyiek és bukovinaiak irigylésreméltó sorára, kiknek saját iskolájuk, templomuk van. A román ember levele igen jelentőségteljes.

Bukarest. Még nyilván a közönség élénk emlékezetében él az a végzetes merénylet, amelyet egy ifju török követett el a múlt évben a Bukarestben tartózkodó angol politikai propagandisták, a Buxton fivérek ellen. Azóta már itélkeztek is a tettes fölött, aki hajszál híján, örökre elnémitotta a két kolduló politikai ügynököt, ennek dacára a Buxtonok — amint a bukaresti lapok jelentik — ismét utban vannak Bukarestbe. Athénból utaznak oda, ahol, a görög újságok szerint, akciójuk alapos fiaskövél végződött a görög népnek Anglia iránti határtalan gyűlölete következményeképen.

Bukarest. Plojestról jelentik a bukaresti lapoknak: Az itteni gyárak munkásai és az ezekhez csatlakozó más munkások csütörtökön délelőtt nagy utcai tüntetést rendeztek a drágaság miatt. A tüntetésben mintegy háromezer ember vett részt. A munkásság küldöttsége a polgármesteri hivatalban előszóval is előadta kérését és tiltakozását. A hatóság feje ígéretet tett, hogy azonnal a kormány tudomására hozza a munkásság panaszát.

TANÚGY.

Unger Mór tanítványainak hangversenye.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 3.

Unger Mór zeneiskolája évenként szokásos hangversenyt vasárnap délután tartotta meg a kulturpalota nagytermében. A hangverseny jövedelmét a Vörös Kereszt Egyesület javára szánták és miután a terem csaknem teljesen megtelt, a hadi jótékony ólnak szép összeg jutott. Az iskola tanítványai kivétel nélkül tanúságot tettek a hangversenyen arról, hogy vezetésük, zenei tudásuk kifejlésztése arra hivatott kezekben van.

A hangverseny első számában Lengyel Boriska zongoraszólójával a tanítványok teljes zenakara részt vett. Ezután Hoffmann Magda bizonyította, hogy fejlődésre hivatottan kezeli a vonót. Kubeika Ferdi, Mandl György és a két Unger tii Haydu vonósnégyesét adták elő sikerrel. Szántó Gizi pedig tinom zongorajátékával aratott teteszt. Kubeika Ferdi hegedűszáma és Unger Ernő zongorajátéka után ismét egy vonósnégyes következett, amelyben három Unger tii mellett Androny Lajos báró vett részt. A fiatal báró, aki pár év előtt szép sikerrel lépett fel nyilvános előadásokon is, a vonósnégyesben is magára vonta a figyelmet játékával, de különösen nagy sikert aratott önálló számával, amikor Sarasate magyar dal-

lamait és egy spanyol táncot adta elő hegedűn. Marek Ella zongorajátéka, egy Rubinstein vonósnégyes (Dömötör Eszter, Lammert József és két Unger tii) majd Unger Ernő gordonkajátéka után a növendék-zenekar fejezte be a szépen sikerült hangversenyt.

Száznyolcvan milliárdot fizessenek a németek!

(Angol álom a hadisarcról. — A német nemzeti vagyon felét követelik.)

Távirati tudósítás.

Köln, április 3.

A kopenhágai Politikon londoni tudósítója arról az előadásról számol be, melyet a liverpooli árutőzsde titkára, Crammond a londoni kereskedelmi kamarában tartott. Ebben a többi között a következőket mondta:

— Németország pénzügyi kilátásai kétségbeesők. Svéd megbízható hírek szerint a német kormány a háboru után a külföldön akar óriási kölcsönöket felvenni, hogy a beltöldi hadikölcsönöket mentesítse. Crammond szerint Németországnak, ha legyőzik a háboruban, a következő hadisarcokat kell fizetnie: Belgiumnak 10 milliárdot, Franciaországnak 50 milliárdot, Angliának 52 milliárdot, Olaszországnak 10 milliárdot, Oroszországnak 48, Szerbiának és Montenegrónak 10 milliárd márkát, tehát összesen 180 milliárd márkát. A német kereskedelmi flottából pedig kiegyenlítik azokat a veszteségeket, melyeket a szövetségesek és a semleges országok a torpedók és az aknák folytán szenvedtek.

Ehhez a következő megjegyzéseket fűzi a Schwäbische Merkur:

— Ezek mellett a számok mellett ne menjen el Németország könnyed mosollyal. Az a hely, ahol elmondották, megérdemli a figyelmet. Mit jelentenek ezek a számok? A német nemzeti vagyont most 330—390 milliárd márkára becsülik, s ebből Németországnak Crammond szerint 180 milliárdot, azaz körülbelül a felét kellene hadisarc gyanánt fizetnie! Mivel ennek az összegnek a kifizetése teljesességgel lehetetlenség, úgy ez a kívánság nem jelenhet esélyes, mint, hogy Németország ellenségei minden német birtok és vagyon felének tulajdonosai kívánnak lenni és állandóan minden német jövedelem felét ők akarják élvezni. Egy ilyen követelést támaszt most egy komoly angol ember, komoly és józan ítélőképességgel bíró írliak társaságában — a mostani harcok téri helyzetben. Ha Anglia és szövetségesei Németországot, vagy legalább annak felét már meghódították volna, úgy érthető volna ez a kívánság. Egyelőre azonban az angol hadsereg kétszáz kilométernél nagyobb távolságra áll a német határtól és mástól év óta ugyanahhoz a vonalhoz van kötve. Belgium elvesztette földjének tizenkilenc-huszaszázadát és hadseregének negyötödét. Franciaország 3,000,000 katonáját veszítette el és országának egyhatodát, még pedig a leggazdagabbat és legjobbat a németek foglalják el, míg Franciaország német területből csak néhány száz kilométer értékűen hegyi vidéket tart kezeli között. S a német veszteségek? Franciaország egyedül többet veszített, mint Németország valamennyi fronton nyugaton, keleten és délen együtt. Crammond követelésére a német nép, a német hadsereg és a vezető német politikusok egyszer még emlékeztetni fogják az angolokat!

Erdekességek a betiltott Romanul körül.

(Ujra megjelenik a román lap? — Ki irányította a lapot?)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 3.

Mint emlékeztetés, március hónap folyamán a kormány betiltotta a Romanul című Aradon megjelenő román napilapot, amelyről a közönség általában azt hitte, hogy a román nemzeti párt hivatalos organuma. A betiltó-végszó csak annyit árult el, hogy a lap veszélyeztette a hadviselés érdekeit és ezért kellett megjelenését beakasztani. Mint most értesülünk, Goldis László, a Romanul volt igazgatója lépéseket tett Sándor János belügyminiszternél, hogy a kormány vonja vissza a betiltó határozatot. Goldis az elmúlt hetekben volt audiencián a belügyminiszternél, aki azt kívánta, hogy írásban nyújtsák be a szóban elmondott kívánság. Erre a Romanul igazgatója március 22-i kelettel csaknem négy oldalra terjedő kérvényt küldött el Sándor János címére. A folyamodványt kinyomatta és elküldötte a román nemzeti komité összes tagjainak.

Alkalmunk volt látni a ritka érdekességű kérvényt, amelyben Goldis mindenekelőtt kijelentette, hogy a Romanul irányításában sem ő, sem a román nemzeti párt nem vett aktív részt és becsületességére jelentette ki, hogy soha nem kívánta a lap szerkesztőségétől ama cikkek megjelenését, amelyek maguk után vonták a kormány radikális kősbetűzését. Azután ssemisvényeket közöl az esztendőik folyamán különböző helyeken elmondott politikai beszédeiből, amelyekkel azt igyekeztek bizonyítani, hogy ő mindig a béke megértés híve volt és egész politikai szereplésével a magyar-román béke megértés eszméjét szolgálta. Majd ama véleményének adott kifejezést, hogy a kormány reputációját egyáltalán nem érint-

tené az, ha visszavonáték a betiltó határozat. Ugy ő, mint a román nemzeti párt szavát köti le, hogy az újonnan megjelenő Romanul soha sem fog alkalmat adni hasonló hatósági beavatkozásra. A lap igazgatója felmentí állásától Szavu Konstantint, a lap mostani felelős szerkesztőjét és olyan utódot tiltat a helyére, aki mindenben a hazatiasan gondolkodó szerkesztő-bizottság utasításait követi. Írásbeli garanciát fog kérni a lap munkatársaitól is azokat az a kikötéssel szerződött a szerkesztő-bizottság, hogy amennyiben nem a központi hatalmak érdekeit szolgáló köztéményt akarnak a lapban elhelyezni, minden kárterítéssel igény nélkül azonnal elbocsáthatók.

Mint másik érdekességet említjük meg, hogy március 29-én Goldis László aláírásával levelet kapott a Romanul felelős szerkesztője. Tudomására adják, hogy a kormány betiltotta az általa szerkesztett lapot és a sajtótörvény 59. szakaszára való hivatkozással az igazgatóság felmentí őt szerkesztői állásától. Fiaesetét 1917. március 31-ig folyósítják, köteletségvé teszik azonban, hogy amennyiben es időn betölti a Romanul ismét megjelenik, foglalja el szerkesztői székét és redigálja tovább az újsgot. Amennyiben ezt nem tenné meg, azonnal elbocsátják állásából. Kijelentette még a leveleiben az igazgatóság, hogy gondolkodik Szavu Konstantinnak olyan munkatársainak, amely összehangyabban áll az ő képességeivel.

Volt alkalmunk beszélni Szavu Konstantinnal, aki kijelentette, hogy ő csak szerkesztője a Romanulnak, azonban a lap irányítása nem az ő kezében volt.

A belügyminiszter egyébként még nem válaszolt a beadványra.

Népek csatája Verdunnel.

(A nagy harcok szociálistól.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 3.

Colin Ross írja a Vossische Zeitungban a verduni harcokról:

Es már nem két hadsereg, amely a front bizonyos pontján egymással szemben áll, nem a két legyőzött erő része, amely esatát vív. Nép áll néppel szemben, mel a melnek meggyezve.

A világ a verduni ágyudőreire figyel. Mesze be Németországba hallatszik. De amint a meszi visszahangból csak gyengén tudjuk elképzelni azt a folytonos dűbörgést és dörgést, amely éjjel és nappal és éjjel meg-raskódtatja itt a földet, úgy a harcokról szóló minden tudósítás és leírás alig adhatják hatvány képét a világtörténelem annak a hatalmas és óriási eseményének, amelynek neve: a verduni csata.

Ugy folyik le a harcok előtt az utolsó napok és hetek eseménye, mint valami film, amelyen azeket-mavaró gyors képsorozatokban tömörül össze minden, amit emberi fantáza porzalom és rémület tekintetében csak elképzelhet. De az emberek mind e porzalom és rémület közepette a legnagyobb és legdicsőbbet produkálják: áldozatkészséget és lelkierőt illetőleg.

Es ezért nem fontos és nem lényeges, hogy az ember a harcok pontos képét nyújtsa.

Mi Beaucourt, a Halott ember, Vaux es az avocourt erdői Nev, pusztu név. Nem mondanak semmit. A hivatalos jelentésben nincs semmi arról, ami ezeket a neveket a pártország, pusztaság es önteláldozás örökre tartó tatylavál vonja be. Es akik keresztül éltek ezeket a napokat, nem beszélnek róluk. Ugy halottasak a benyomásuk, hogy hatasuk alatt halgat az ember, halgat es igyekszik felejteni. De akik ottvon vannak, tudjanak meg mindent. Miért harcolunk? Miért tekszünk napokon keresztül gránátokban, láztól hevesen, dűbörgve, szomjazva, holtak es haldoklók közt szapuan es vízben. Kikéri köszöntjük mindannap a halált, ha nem esztek, akik ottvon vagytok?

Azt mondtam, „mi“, pedig nem nekem magamról beszélni. Miért mit tettem én? Még élek, sebem nincs. His senki sem tett semmit, aki mindenét fel nem áldozta. Azokról szólok, eszekről es említek, akik testükkel fedik Németország mezőit, akik szó nélkül, anélkül hogy azt nagy dolognak tartották volna, teljesítették kötelességüket, nem, százszor többet, mint a kötelességüket, anélkül, hogy köszönetet, vagy elismerést vártak volna.

De mondtatok róluk, hogy „hősök.“ A szó már elroptatott. His ok többet, mint hősök. A hős, aki mindenét felteszi egy lapra, ismeri a telet, de ismeri a jutalmat is, amely vár rá. S a kivágató dicsőség feledtet a veszéllyel. De mi int azoknak, akik eszter eszermóknak ebben a háboruban es véreznek anélkül, hogy nevék valaha telmerülne az ismeret-

lenségéből. Sok köztük a gyenge embereske, aki a háboru előtt elszaladt az ugató kutyától es most a legpusztított gránátokban tekszik szétlőtt árkában, anélkül, hogy megrázkódná, a jelre habozás nélkül ugrik fel, remegés, meg-gondolás nélkül szalad a halál elébe.

Van valami csodálatos a szobomban, amely a fronton uralkodik. Másfél évi harc után ilyen szellem! Szent tűz ég itt az ellenség előtt, amelytől iszik mindenki, vesztő es hőember. Mint a háboru kezdetén. Mintha el sem teltek volna azóta hosszú hónapok, vérszel, szenvedés-sel teltek, fájdalommal, esalódással teltek.

Gondolatok a mozgósítás napjaira. Akkor minden szent, tiszta es nagy volt. Azután ismét hétköznapiok következtek, a vész a kiesenyességet, gond es önség. Amint eskut a szükség es vész, eltefejtettük a háborut, a nagyot es dicsőt, amit nekünk adott. Csak ott, ahol a halál a legközelebb, csak ott ég ez a tiszta, erős láng, ott minden más kicsi es jelentéktelen lesz a halál szentességével szemben.

Értetek halnak meg! Naponta, órákánként! Legyetek erősek! Reméljtek! Figyéltek! His még mindig dul a háboru! Még mindig tenyeg a veszély. S hozzánk möltő, eskeseredett ellenfél az, akivel az utolsó, döntő harcot vívjuk. Franciaország ezisztenciájáért harcol. S nem gyengébb, mint mi, sem emberanyagban, sem ágyuban, sem municióban. Csak egy dolog dönthet: az akarat es az idegek!

Minden kétkedő, kicsinylő szó mérge, a mely megöl egy örömteli, erős reményt a többet árthat, mint ezer ellenség. Csak ha szilárdan meg vagyunk győződve, csak akkor győzhetünk. Ebben a háboruban, amikor a számárányok es a technikai eszközök egytormak, csak a morális fölény győzhet. Sokszor keresztüléltük már ebben a háboruban, hogy egy-egy ütöket effektív kimenetelre annyira eldönthetetlen volt, hogy minden stól ittgött, melyik fél értezte magát győzőnek a melyik eszeledett e szerint. Az akarat es az idegek parányi plusza gyakran az, ami a döntést betolyasolja a mérleg serpenyőjét az akaratban erősebb felé hajlítja.

Aki ezeket a sorokat írja, két világhárbában ismerte meg a háborut, ebben a háboruban minden fronton harcolt, de a harc olyan intenzitását, mint itt Verdun előtt, el sem tudta soha képzelni. Semmitéle kép, semmitéle hasonlat nem adhat fogalmat az ágyuk es lövedékek koncentrációjáról, amelyekkel a két ellentél egymás ellen harcol.

Lattam csapatokat, amelyek ebben a tűzben napokon es heteken keresztül kitartottak, akiknek exponált állásaikba alig lehetett élelmet szállítani, akiknek testén nem száradt meg a ruha s akik még a piszoktól es víztől elborítva esannal es frissességgel rohamoztak.

Mi hiszünk a győzelemről, legelőször ég egy, mint vesztők. Mi hiszünk es hiszünk egymásban. Patakokban ömlik az eső a patakokban hullanak a gránátok. Most itt tekszünk új állásunkban, amelyeket most foglaltunk el, lapos árkokban, amelyek sem az időjárás, sem az ellenséges gránátok ellen nem nyújtanak védelmet. Itt tekszik ember-esember mellett, élő hullá mellett a örökös es ellenséggel szemben.

Soha sem küszöbhetjük, soha sem halál-hatjuk meg nekik. Csak arra gonolhatunk, hogy olyan tiszták es erősek legyünk, mint azok, akiket a halál szentekké avalt, es mindenüket odaadták.

Befolyásolni akarta az entente Hollandiát.

Anglia intézkedéssel Hollandia ellen. — A Tubantia elsüllyesztése diplomáciai fegyver.)

Állami titoktartás.

Hága—Berlín, április 3.

Hága. Az entente párisi konferenciájának határozata alapján megkísérelte, hogy Hollandiát befolyásolja saját érdekében. A lépések azonban keserű csalódást eredményeztek: Hollandia katonai intézkedésekkel felelt. Ami az entente ajánlatát illeti, nagy veszedelmeket rejtett magában, mert az ajánlat elfogadása esetén Hollandia is belekeveredett volna a világháborúba. Hollandia álláspontja teljesen mentes a befolyásoktól. A lakosság egyik hadviselővel szemben sem mutat különösebb rokonszenvet.

A helyzetről a legképtelenebb kombinációk torognak közzájón. A Breda hajó titokzatos jelentéseket hozott arról, hogy Anglia újabb intézkedéseket tett Hollandia ellen. Ugy magyarázzák a dolgot, hogy Anglia a londoni tengerjogi deklaráció tizenkilencedik paragrafusának megváltoztatásával jogot vindikál magának arra, hogy az összes Hollandiába induló hajókat átvizsgálhassa. Az angol kormány oly szigorú blokádot rendelt el és olyan intézkedéseket tervez Hollandia ellen, amelyek igen könnyen komolyabb következményeket vonhatnak maguk után. Beszélnek, hogy ha Anglia súlyt helyezett arra, hogy Hollandiában németellenes legyen a hangulat csapatainak akadálytalan partraszállása érdekében, akkor a Tubantia és a Palembang esete nem is annyira a véletlen folyományai, mint inkább diplomáciai aknamunkák epizódjai, amely aknamunkát Hollandia elítélte magatartása még csirájában elíjított.

Egyik hatalmi csoport sem akar szakítani Hollandiával.

Berlin. A holland követ kijelentette, hogy a külügyi hivatalától kapott eredeti közlések és maganerteltesítései alapján is határozottan állhatja, hogy a sajtó tere van tantasztikus kitartásokkal a hollandi tesztületesség mereteke es okai felől. Nem lehet tagadni, hogy a helyzet tesztült, de saó sincs arról, hogy bármelyik hatalmi csoport szakítást akarna provokálni a becsületeseen semleges Hollandiával.

Anglia készült támadni Hollandia ellen.

Hága. Anglia a párisi tanácskozáson vetette fel azt az eszmét, hogy Németországot Hollandián át meg kellene támadni és tiottaakkioval új irányt adni a dolgok fejlődésének. Anglia azt akarja, hogy a német tiottat bázisán keressék fel es provokálják az első nagy összeütközést.

Amsterdam. Hírek szerint Anglia nemcsak Hollandiát, hanem Dániát is rá akarja venni, hogy zárja el határait Németország felé es az angol tiotta akciója számára nyújtson lehetőséget azzal, hogy a dan vizekre való hajókat elűzi.

A hollandiai hangulat.

Hága. Azoknak a híreknek a hatása, melyek szerint Hollandia külügyi bonyodalmak előtt áll es a melyeket félhivatalosan nem valami kielégítő módon cáfoltak meg, ismét érezhető volt az amsterdami töredén. A hajózási részvények 10—15%-kal estek es a legalacsonyabb árfolyam mellett zárultak. A hollandi bank bejelentette, hogy a jövő héten belga értékeket es utalványokat nem vált be, a mi nemcsak belga, hanem hollandi körökben is nyugtalanságot idézett elő. Még a régi nagy hollandi bankoknál is tömegesen jelentkeztek a betevők es más felek, hogy követeléseiket ezüstben felvegyék. A kormány es a lapok mindent elkövetnek, hogy a nép nyugtalanságát lecsendesítsék.

Japán a holland gyarmatokat akarja.

Amsterdam. De Wray Howel volt holland miniszter szenzációs érdekeségű nyilatkozatot tett. A volt miniszter esmondotta, hogy a holland közvélemény tisztában van azzal, hogy Japán, amely résztvett a párisi konferencián, az ázsiai holland gyarmatokat, Borneót, Szumatrát es Celebeszt akarja magának megszerezni. A holland gyarmatok kormányai az utóbbi időben egész csomó japáni kemet voltak kenyteienek kivegezni, ami minden esetre élenk viágot vet Japan szandekaira. Több ízben bebizonyult, hogy a gyarmati bennszüötték mozgalmái Japan intrikái miatt indultak meg.

VÁROS ÉS MEGYE

Városi liszt-központ.

(Tizennégy es fel vagon a tethavi kontingens.)

Az Aradi Közöny titoktartásáról.

Arad, április 3.

A tanács állástoglalásának megfelelően ma délelben a közéletmezési bizottság Lócs Rész helyettes polgármester elnöklésével rendkívül ülésben, amelyen Varjassy Lajos polgármester is megjelent, elhatározta, hogy a lisztelosztás mai rendszerét megváltoztatja es még a mai nap folyamán életbe lépteti a hatosági liszt-központot. Ma érkezett meg a belügyminiszter távirata, amellyel 14 es fél vagon lisztet utal ki a városnak es est már nem a hét nagykereskedő kapja, hanem a városi lisztüzlet. Megjegyzendő, hogy a központi kezelés által sem lesz olcsóbbá a liszt, mint az látszott, mert a megejtett számítás szerint a városnak, hogy hasznát lássa a lisztelosztásnak, szintén mástól százalékat kell szednie a kezelésért, akárcsak a nagykereskedőknek es azonkívül egy koronát minden métermássa után, hogy a liszt es kenyérjegyek árát fedezze. A kiskereskedők továbbra is 4 es fél százalékat kapnak az előrútsításért. A lisztet továbbá a fuvarköltség, mert a malmok most 25 fillért vesznek métermássaanként az elszállításért, míg tavaly est ingyen végezték el. A város a fuvar külön számlázza a vevőknek.

A forgalma sem lesz akkora a központi, mint tavaly volt, mert most csak korlátozott mennyiségben kap a város lisztet.

A városi központ a kiutalt mennyiség 75 százalékát adja ki a pékeknek es a kiskereskedőknek, a többit detailban adja el. Hogy milyen arányban kapják ezek a vevők a lisztet, azt néhány napon belül állapítják meg es a kiskereskedő is csak a meglevő mennyiség arányában vásárolhat a várostól, éppen úgy, mint eddig a pék. A hét nagykereskedő a jövőben tehát csak detail árusítással foglalkozhatik. Kimondotta a bizottság, hogy az ezután nyitandó üzletek részére a város nem ad lisztet. A központ vezetésével ismét Kress Ferenccel bízza meg a bizottság.

Bonyolódik a tengeralfiak harcának kérdése.

(Elsüllyesztett angol cirkáló. — Sussex-Tubantia-Manchester Engineer-Englishman.)

Távirati titoktartás.

New York—Amsterdam—Berlin, április 3.

Berlin. A Wolff ügynökség jelent szikratáviróval New-Yorkból: A tengeralfiak harcának kérdését bonyolódottabbá teszi a quenstowni amerikai konzul hivatalos jelentése, amely szerint a Manchester Engineert megtorpedozták. A londoni amerikai nagykövetség közölte kormányával, hogy az Englishman két megmenekült amerikai utasa eskü miatt valította, hogy a hajót gránátokkal ágyúzták es megtorpedozták. Abból, hogy a hajót gránátokkal ágyúzták, következtetni lehet, hogy az Englishman menekülni igyekezett.

Dowerből érkezett jelentésekből hivatalos körök véleménye szerint beigazolódik, hogy a Sussextet megtorpedozták.

Amsterdam. A Holland kormány azzal a tervvel foglalkozik, hogy a Tubantia megtorpedozásának körülményeire vonatkozó vizsgálat egész anyagát, amely össze van gyűjtve, tudomására hozza az Egyesült-Államok, Spanyolország, Norvégia es a többi semleges állam kormányainak, s fel fogja őket szólítani, hogy nevezzék meg képviselőiket egy rendkívül bíróság alakítása céljából, a melyen a semleges államok es Hollandia megbízottai tanulmányozzák a bizonyítékokat s ítéljenek róla, hogy ki a bűnös; ezután döntsék el azt a kérdést, hogy milyen legyen a megtorlás, illetőleg hogy bélyegezzék meg a vétkes államot gonosz cselekedetéért.

London. A Lloyds-ügynökség jelenti a Monmouthben (Cornwall-grófság) levő Pransanoból április elsőjei kalettal: A Golumouth nevű 7476 tonnás gőzöt, amely Londonból utban volt ide, elsüllyesztették. A legénységet partra szállították. A szikratáviró állomás tisztviselője es egy matróz megebesült.

Zürich. Wettstein zürichi kereskedő, a Sussex egyik menekült utasa ideérkezett. Beszéli, hogy a gőznajának a csatornában történt katasztrófája közben fegyelmetlenül viselkedett az angol legénység. A mentőszolgálat nyomát sem mutatta valamelyes vezetésnek es szervezottségnek. Amikor az utasokkal együtt elő mentőcsónak szerencsésen a vízre ért, még egyre ugráltak le rája. Néhány ember ugrás közben szerencsétlenül járt; össesüörték magukat, vagy a víz nyelte el őket. Végül feltört a víz a csónak es számos más a tengerre jutott. Közben tanuja voltam, hogy a fedélzetén tovább folyt a küzdelem a meglevő

esőnekéért. Semmi kényszerítő ok nem volt azonban erre a pánikra. Szilárdan meg vagyok győződve, hogy ezek a rémjelenségek nem estek volna meg, ha a parancsnok a kellő időpontban megnyugtatóan járt volna közbe. Így bizonyos jelenetek játszódtak le. Voltak utasok, akik eszüket veszítve, egyenesen a vízbe ugrottak, másokon vallási őrjöngés tört ki: letérdeltek a fedélzeten és hangosan imádkoztak."

Berlin. A hollandi határról jelentik a Kölnische Zeitungnak, hogy megbízható hírek szerint február közepén egy angol pancerios cirkáló, a mely a Couty-osztályhoz tartozik, az Orkney szigetektől keletre aknára futott és elsülyedt. Allítólag a Donegal nevű 9950 tonnás hajóról van szó.

Lassan halad a szerb sereg reorganizálása.

(Antidinasztikus katonák. — A görögországi állapotok.)

Patras, április 3.

Leszajlott Görögországban a farsang vidámsága és helyet adott a bőjt szigorúságának. A farsangban ugyancsak bő alkalom volt a pénzsóráásra. Az athéni királyi színház példái egyetlen estén, amikor ott álarcosbált tartottak, amelyen Konstantin király és Miklós herceg is megjelent, harmincezer drachmát vett be. A Stadion-utca egész reggelig rendkívül élénk volt. Most, a bőjtben igen megvan akadva a közönség, mert minden bőjti eledel az olaj, az oliva, a tengeri hal, tojás, fűszerek és burgonya átlag kétszer olyan drága, mint normális időkben. A tengeri hal, amelynek kilója békében 16 drachma volt, most 6 drachmába kerül. Nem csoda, ha ilyen körülmények között a „liszta hétlő“, az ugynevezett kulumma nem volt olyan élénk, mint más években szokott lenni. Ezen a napon ugyan az Athén minden családjára ki szokott rándulni a zöldbe, ahol gazda bőjti lakomázással és mulatozással szokta tölteni az időt.

A lakosság egy részének kedvét szegi az új adókról való híresszélés is. Egyelőre már bizonyos, hogy a hajós-társaságok a malmok háborus nyereségét fogják megadóztatni, még pedig 10—30 százalékkal. Mindez azonban nem elegendő a havi száztíz millió drachma-háborus kiadás-többlet fedezésére és ezért a kormánynak egy, vagy két entente-hatalomtól kell kölcsönt felvennie. A kiadásokban való takarékosági elv következményeképpen a mozgósított hadsereg egy részét is fogják szerezni és pedig elsősorban az 1898. és 1894-iki éviolyamokat.

A vigasztalan pénzügyi viszonyok között enyhítésül szolgál az, hogy a Korinthuson pompás szőlőtermés ígérkezik, amelyet Franciaország igyekszik nagy áron lekötöni. Érdekes, hogy Bostonból tegnap Pireusba érkezett egy 4200 tonnás gabonát szállító görög hajó, az Kryssa, amelyet a Földközi-tengeren nem kevesebb, mint hétszer vizsgálták át az entente hadihajói.

Annak a sok katonának és polgári családnak jelenléte, amellyel az entente hatalmak megáldották Korfu-szigetét, kolerát hozott erre a máskülönbözőn egészséges földre. Az epidémia rendkívül elterjedt és ma már naponként 200 áldozata van. A görög kormány nagy segítő apparátust küldött a szigetre, valamint a francia hadvezetőség Marseilleből is küldött orvosi segítséget. Korfu egész lakosságát, a bennszülöttet, valamint az idegeneket

is beoltották kolera ellen. A görög kormány öt napos vesztégyárt rendelt el mindazokra a hajókra, amelyek Korfu szigetéről érkeznek. A 120 000 főre becsült szerb hadsereg reorganizálása igen lassu tempóban halad előre. Nyolcezer szerb katonát, akik antidinasztikus érzelműek, hajóra raktak és Bizertába szállították, nehogy megmértelyezzék a hadsereg többi részét is. Az elmúlt héten egy francia szállítóhajó kisebb szerb csapatot szállított a partra öblön és a korinthusi csatornán át Szalonikiba. A szerb hadsereg nagyobb zűnet később valószínűleg a keleti frontra fogják vinni.

H I R E K. LEGÚJABB.

Erkezett éjjel 3 órakor.

München. A Münchner Neueste Nachrichten jelenti Hágából: A párisi konferencia után a holland kormányt bizalmasan értesítették, hogy legyen résen, mert a következő héten az entente Hollandia ellenes akcióra készül. Hollandia minden intézkedést megtett, hogy érdekeit megvédelmezhesse. Az angol követ kijelentette, hogy a párisi konferencia semmiféle olyan határozatot nem hozott, amely Hollandia érdekeit veszélyeztethetné. A Neuwe Courant rámutat a párisi konferencia határozatainak második és harmadik pontjaira, amelyek Hollandia helyzetét válságossá tennék. A Maasbode kifejti, hogy a szigorított blokádnál Hollandia existenciáját veszélyeztetné. A kormány mindent megkísérelt a lakosság nangulatának lecsillapítására, de teljesen sikertelenül. Nem hiszik, hogy a veszedelem elmulott volna.

Lága. Ma délután rendkívül minisztertanács volt.

Lugano. Az ország sajtó nagy elkeseredéssel tárgyalja azt a látogatást, melyet Asquit tett a pápánál. Megbocsájtathatlannak tartja, hogy a pápának, még ha elméletben is, beteljesítést engednek a világháború eseményeire.

Bukarest. Filipescu oroszországi utjának idő előtti befejezéséről Filipescu és Take Jonescu környezetéből kiderült, hogy Filipescu Oroszországban, illetve Pétervárott meggyőződött arról, hogy Bulgáriának a központhoz való csatlakozása óta Oroszország több ízben megkísérelte Bulgáriát különböző ígéretekkel rábírní szövetségeseinek cserben hagyására. Bulgáriának Romania rovására nagy engedményeket, s a balkáni háború sérelmeinek orvoslását ígérték, viszont a besszarábiai románok helyzetének javításáról hallani sem akartak.

Paris. A Temps jelenti: Huszonheteziken Reimsre háromszáz gránát hullott. A kár jelentékeny. Huszonöt sebesülés történt, köztük tíz halálos.

— Tényleges állományba visszahelyezett őrnagy. A király elrendelte, hogy Dürleid József báró 33. gy.-e.-beli, várakozási illetékekkel szabadságot őrnagy az újabb felülvizsgálat eredményéhez képest, mint szolgálatra alkalmas, a 33. gy.-e. tényleges állományába áthelyeztessék.

— Péter herceg Rómában. Luganóból jelentik. Péter montenegrói herceg a napokban állítólag Rómában tartózkodott.

— Az aradi szabadkőmives páholy harmadik előadása. Folyó hó 9-én, vasárnap délután 5 órakor a városbáza nagytermében rendezti az összejáratás szabadkőmives páholy a harmadik nyilvános előadó délutánját. Ez alkalommal Dániel Arnold, a kiváló publicista és társadalomtudós „Magyarország gazdasági felvirágzásának lehetősége és módja“ címmel tart előadást arról, hogy a többtermelés segítségével milyen gazdaságot biztosíthat magának ez az ország. — A belépés ez alkalommal is díjtalan.

— Shackleton megmenekült és visszatér. Amsterdamból jelentik: Az újzealandi Pöthalmersből jelentik: Shackleton hadnagy, a híres sarkutazó Auróra hajója az expedíció valamennyi tagjával ma ideérkezett.

— A városi tisztviselők háborus előlege. Arad város törvényhatósági bizottsága az elmúlt évben a tisztviselők rettentően megnövekedett helyzetén azzal akart segíteni, hogy három havi fizetésüket háborus előleg gyanánt utalta ki. A közgyűlés kimondotta, hogy az előleg visszatérítését 1916. év május hó elején kell megkezdeni és azok husz havi részletben törlesztendők. Kimondotta később azt is, hogy az állam által adott drágasági pótlék az előleg visszatérítésére nem használható fel. A tisztviselői kar aggodalommal néz a május elseje elé, mert anyagi helyzete nem javult, sőt az egyre fokozódó drágasággal napról-napra rosszabbodik. A műszaki bizottság mai ülésén, azzal kapcsolatban, hogy összes üzemi alkalmazottak részére 20 százalék drágasági pótlékot szavaztak meg, Zádor Imre gépüzemigazgató bejelentette, hogy az alkalmazottak kérni fogják, hogy a törvényhatóság a hadi előlegeket májusban ne vonja le, hanem hirtessza el a terminust. Az elnök Lócs Rezső helyettes polgármester azt kérte, hogy ezt a kérdést most ne tárgyalja a bizottság, mert majd az egész tisztviselői kar ilyen irányú kérélmé felett lesz alkalma a törvényhatóságnak döntenie. Valószínűnek tartjuk, hogy a közgyűlés az egész előleget a háború számlájára írja és etengedi annak visszatérítését. Ez lenne a legmegtérültebb és a helyzetnek legmegfelelőbb megoldás.

— Kitüntetés. A király az ellenséggel szemben tanúsított bátor és vitéz magatartásuk elismeréséül Nasztor Aurél 28-ik vadászászlóaljbeli zászlóst a másodosztályú ezüst vitézségi és Martin Ferenc 7 lovastüzérsz. tálybeli főhadnagyot a signum laudisssal tüntette ki.

— Kézbesíthetetlen áruk. A magy. kir. államvasutak igazgatóságától azt az értesítést vettük, hogy a délnyugati hadszíntér körzetéből származó megmentett és kézbesíthetetlen árukról szóló kimutatás az igazgatóság F. IV. b. osztályában (Lérez-körm. 60. L. 10. sz. a.) megtekinthető és hogy az érdekelt feleknek a kimutatásban felsorolt árukra vonatkozó felszámolásaikkal közvetlenül a k. k. Staatsbahndirection Wien, Bergungskommission (Wien Westbahnhof) kell fordulniok.

— A gáji kapitányság ideiglenes vezetője. Green Nándor őrnagy kapitány Rámer István gáji rendőrkapitány betegségeinek tartamára Moldován Odón rendőrnagyot rendelte ki a gáji rendőrkapitányság vezetésére. Moldován Odón ügyosztályát erre az időre Vida Vilmos rendőrfelügyelő látja el.

— **Ongyilkos kísérlet.** Ma délután arról értesítették a rendőrséget, hogy a Flórián-utca 19. számú házban megmérgezte magát egy fiatal leány. *Prohászka* László dr. tb. főorvos ment ki a mentőkkel a helyszínre és megállapította, hogy Szabó Róza 19 éves ápolónő négy szublimátpasztillát vett be. A mérég erősen összegegette gyomrát. A csinos ongyilkosjelöltet a kórházba szállították, ahol Weil Károly dr. ügyeletes rendőrfogalmazó hallgatta ki. Szabó Róza elmondta, hogy a szemináriumi tartalék kórházban volt ápolónő, de elbocsátották és elbocsátása óta nem tud állást kapni. Ez keserítette el annyira, hogy halálra szánta magát. Dél előtt kiment a Maroshoz és a folyóba akart ugrani. Már bele is mászott a vízbe, de nagyon hidegnek találta, visszakapaszkodott a partra és haza ment. Otthon feloldott négy szublimát pasztillát és megitta.

— **Elfogták a gépszij-tolvajt.** A rendőrség ma elfogta a gáji Matyók és Társa-féle és aradi Blaha féle malmok hajtósíjainak tolvaját Brád Pál katonaszökevény személyében. Vasárnap megirtak, hogy a Blaha féle malomban a tolvajlás után egy szebnoteszt találtak, melyben fénykép is volt. Erről a nőletről kiderült, hogy csakis a tolvajé lehetett. Ez pontos nyomot adott a detektíveknek, akik Brád Pált ma az utcán felismerték és elfogták. A gáji malomból elvitt kéteser koronát érő gépszíjat Brád már feldarabolta és est is, mint a Blaha féle malomból elvitt szíjat, cipőtalp bőroknek akarta eladni. Beretz Ferenc, rendőrkapitány, Brád Pált kihallgatása után átadta a katonai hatóságoknak.

— **Zsirkészletek bejelentése.** A polgármester felhívja mindazokat, kiknek t. evi december hó végéig számítva, személyenként és havonként 2 kilogrammot számítva ennél akár saját, akár idegen helyiségben őrzött nagyobb mennyiségű zsirkészleteik vannak, hogy ezen készleteket kilogrammok szerint a kapitányi és gáji alkaptányi hivatalokban t. hó 10-ig jelentésük be. Aki a készleteket más részére tartja őrzésben köteles megnevezni azt a személyt, akit a készlet illet. Figyelmezteti a polgármester a bejelentésre kötelezetteket, hogy bejelentéseiket a legpontosabban tegyék meg, mert szükség esetén a készleteket, rakományokat és üzleti könyveket meg fogja vizsgáltatni a két hónapig terjedő elzárást és 500 koronáig terjedhető pénzbüntetést magának vonó bírósági eljárást folyamatba teteti.

— **Öt vagon petrolium kisiklott és zétfolyt az aradi állomáson.** Tegnap este tíz óra tájban a vasúti gyorsárúraktár közelében az erdélyi tehervonat, eddig ismeretlen okok folytán kisiklott. A tehervonathoz öt vagon petrolium tartány volt csatolva és a kisiklás következtében ez az öt vagon sérült meg legjobban. Mind az öt tartány használatatlanná vált és a bennük levő harmincezer liter petrolium kiömlött. A késő esti órákban a rengeteg petrolium az egész várost elárasztotta szagával. A pályaudvaron siettek a még megmenthető részeit leiszivattyuzni, de a petrolium legnagyobb része egy közeli csatornába folyt, mely azt az élőviz csatornába vezette le.

— **Koszorúmegváltás.** Adler Imre dr. ravatalára szánt koszoru megváltásaként az aradi betegsegélyző és munkaszervező intézet orvosi és hivatalnoki kar 111 koronát, Rom Izidorné 10 koronát a hadi árak alapja javára a gyámpenztárba befizetett, a melyért az árvaszék köszönetet mond.

— **Az aradi zeneconservatoriumnak 4 növendéke:** Domotor Margit, Kohanyi Zelma, Paulik Irma, Vátián Livia az Orsz. Magy. Kir. Zeneakadémian középiskolában való tanulásra állami oklevelet nyertek. 1196

— **Ebzárlat.** Március hó 18-án a főkapitány a város területén előfordult veszettségi eset következtében 40 napi ebzárlatot rendelt el. Minthogy a hirdetésben foglalt figyelmeztetés dacára igen sok kutya jár szájkosár nélkül, újból figyelmezteti a rendőrség az eb-tartó közönséget, hogy kutyáját ne hagyja szabadon járni, mert a gyepestert uiasították, hogy a szabadon járó kutyákat kimélet nélkül fogja össze és haladéktalanul irtsa ki. Arra is figyelmezteti a főkapitány a közönséget, hogy a szabályrendelet értelmében kutyákat vendéglőkbe, kocsamákba, kávéházakba, cukrászdákba, vagy más nyilvános helyiségekbe, valamint a lóvasúton magával vinni tilos és aki ezen tilalom ellen vét, 40 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntelhető.

— **Adományok.** Postautalványon a következő jótevény adományokat küldték az Aradi Közlönyhöz: Győri Miksa dr. és neje (Ujarad) 30 korona a hadiárúknak, Kaufmann Manó (Kisjenő) a török Vörös Félhold-nak 20 korona, Kovács Éva (Arad) a Vakok aradi intézetének 10 korona, Mindhárom adomány Adler Imre dr. ravatalára szánt koszoru megváltása címén történt. Az összegeket rendeltetésük helyére juttatja.

— **Nyolcvanezer női ruha!** A sűrichi Tages Zeitung egy kimutatást közöl, hogy a párisi szabók a háboru óta évenként nyolcvanezer ruhával készítettek kevesebbet. Hogy ez hány millió koronát jelent, az elképzelhető. De nem vetjük el a súlyköt, ha azt mondjuk, hogy két millió korona ebből a magyar szebben is megmaradt. Különben valami rendkívül érdekes lát tapasztalható ezer meg ezer magyar családnál. Ugyanis még a legvagyonosabbaknál is találunk egy-egy szabókisasszonyt, aki a háziakkal együtt rogyásig szab és varr. A 100-200 koronába kerülő kosztümök negyed árban lesznek előállítva otthon. A Bazar, ez az áldásos divatlap, a ruha és kézimunkaszabások százezreit állítja elő berlini, bécsi és budapesti műtermekben. Az előfizetők 60-80 fillérért olyan elsőrangú ruhasabásokat kapnak, amelyek nagy művészek kezéből kerülnek ki.

— **Engel keresk. szaktanfolyama** (Lázár Vilmos-utca 2.) Könyvtetés, gyorsírás, gépirás, levelezés stb. Alapos gyakorlati oktatás. Díjtalan állásközvetítés. Beiratkozások az áprilisban kezdődő tantolyamra április 5-ig. Dél előtt 10-12-ig, délután 3-5-ig. Telefon 1046. 1797

— **Alkalmi olcsó árak a Fischer áruházban.** Jó minőségű fehér vagy színes férfi ing darabja 7 korona, egy nyulszőr kemény kalap 7 korona, fekete linom edelweis harisnya 2.50 kor., gyermek patent és cérna harisnyák 1.50 kor.-tól 3 koronáig. Megérkezett a gyönyörű matrós sapkák és leányka kalapok 3 koronától 7 koronáig. Egy férfi vagy női nyers selyem emyő 7 korona. Fischer Nagy 271

— **A kiadóhivatal izenete.** A kiadóhivatal felkéri a t. előfizetőket, hogy az esetben ha az Aradi Közlöny valamelyik száma nem érkezik meg a szokott időben, úgy jelentsék be ezt a körülményt annál a postahivatalnál, a mely a lapot kézbeadni szokta. A postahivatal az Aradi Közlöny kiadóhivatalát a hiányról azonnal értesíti. Ez a hivatalos értesítés korábban jut a kiadóhivatalhoz, mint az előfizető panasza.

— **Gyermek-kocsik, gyermek-székék** csakis Fischer nagyáruházában 10 koronától 150 koronáig.

— **Könyvtárakat, bélyeggyűjteményeket és hangjegyeket** vesz Kerpel könyvkereskedése.

Oroszország a bukaresti szerződés revíziójáért.

(Román aggodalmak. — Hadihelyzet ruszotul szemüvegen.)

Károly tudósítás.

Bukarest, április 3.

A „Moldova” jelenti: Majd csak jó későn, amidőn ezen háboru igazi történetet megírják a krónikasok, akkor derül majd csak ki az orosz háliátság Románia iránt. A cár kormányának megnyilatkoztatott álláspontja után, most az orosz ellenzék is kimutatta Románia iránti ellenszenvét. A romániai ruszotilpart organuma, az „Epoca” az orosz ellenzék főnökének Mujukottnak következő nyilatkozatát publikálja:

„Oroszországnak garantálnia kell Bulgária részere a bukaresti szerződés ervenytelenítését.”

Igy gondolkozik az ellenzék Oroszországban Románia érdekei felől, azon Romániával szemben, amelynek segítségével minden eszközt es modott megragadott eddig.

Bukarest. A „Moldova” a félhivatalos „Viitorul” című bukaresti lappal polemizálva, a következőket írja:

A „Viitorul” a napokban „Situation” című, a harcéri helyzettel foglalkozó tontos rovatát az értékes orosz hadseregnek szentelte.

„A történelem — mondja a félhivatalos — fogja elismerni ama nagy szolgálatokat, melyeket Oroszország tett a közügy érdekében. A történelem azt is elfogja ismerni, miszerint csakis Oroszországnak köszönhető, hogy a franciák Verdunnél ellenállást tudtak kitüntetni.”

Ma pedig egy a „Viitorul” ugyancsak a „Situation” című rovatban azt írja, hogy a klimatikus viszonyok a keleti fronton nagyon akadályozták az oroszokat abban, miszerint a franciáknak megadják ama segítséget, melyet offenzívájuk biztosított volna.

Enhez még hozzáteszi a „Viitorul”, hogy egy szeptérvári távirat szerint „a beállott hóolvadás következtében valószínűleg teljes csend fog beállni.”

Emellett azonban oly naiv a „Viitorul”, hogy egy berlini táviratot is figyelemre méltat, — amint ezt sokszor teszi, hogy, ha hasznát látja — melyben az a jelentés foglaltatik, hogy a németek ugyanazon helyen, ahol az oroszok az olvadás következtében nem tudtak operálni, több orosz pozíciót bevettek és több mint 2000 foglyot ejtettek. Ugy látszik, hogy a németek jobban bírják az ottani klímát, mint az oroszok.

Mi igaz tehát a „Viitorul” helyzetképeiben? Megmentik az oroszok offenzívájukkal a franciákat Verdunnél, vagy elesendésedik az orosz offenzíva, vagy pedig a németek sikerévé válik? Mit fog akkor a történelem elismerni? Hogyha azonban a történelem nem fogja elismerni, hogy Oroszország szolgálatot tett a szövetségeseknek, akkor azt legalább el fogja ismerni, hogy a háboruba keverte őket; el fogja ismerni, hogy Franciorszag nagyon csalódott, amikor milliókat adozott annak a

gőshengernek, amelyek 26 nap alatt kellett volna elérni Bérliut.

Bukarest. Béni és Izmail között az oroszok az új stratégiai vasutvonaluk kiépítését befejezték és most újabb vonalak építésébe kezdenek.

TORVENYKEZES.

* Athelyezés és kinevezés. Az igazságügyminiszter Váró István dr. aradi törvényszéki jegyzőt a temesvári törvényszékhez, Fekete Jenő dr. kisjenői járásbírói jegyzőt pedig a szolnoki törvényszékhez helyezte át. A kisjenői járásbíróhoz Grenózer Gyula dr. és az aradi törvényszékhez Vörös Antal budapesti joggyakornokokat nevezte ki jegyzővé az igazságügyminiszter.

§ Súlyom Andor táblaelnök kinevezése. Hetek előtt megírta az *Aradi Közlöny*, hogy a temesvári ítélőtábla elnöke, Súlyom Andor miniszteri tanácsos lesz. A hivatalos nap vasárnapi száma közli az új táblaelnök kinevezését.

§ Uj végrehajtó. Tóth Béla vállalkozó ki a naretéren szolgálatot teljesít a jelenleg itthon van szabadságon, a bírósági végrehajtói vizsgát letette az aradi törvényszéken.

* Ugyvédbíró. Tarajosy Béla dr. kalocsai ügyvédet a király az aradi törvényszékhez albiróvá nevezte ki.

§ Esküdtársi tárgyalás. Idősebb Tóth György magyarpécsai parasztember a múlt év tolymán vadásztulajdonosával háromszor rájött a fiára azért, mert az tudta és beleegyezése nélkül negyven mássa gabonát elvitt a házból. Tóth ma szandekos emberjelés büntetéssel vádolva állott az aradi esküdtörvényszék előtt. A tárgyalás három napra van kontrapláva.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Kedd, 1916. évi április 4-én:

C. Bérlet.

C) Bérlet.

Mágnás Miska.

Operette 3 felvonásban.

Kezdete este 8 órakor.

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTYER.*

A béke

biztos győzedelmünk után el fog érkezni,

már nem késhe soká

Diadalaink egyik lelkes hirdetője az „Aradi Közlöny”. Április 1., az újévnegyed beköszöntött, amikor is új előfizetés nyílt az „Aradi Közlöny”-re. Az „Aradi Közlöny”-t úgy idehaza, mint az összes haretteken nagy előszóval olvassák és

mindenki alig várja.

Aki a világháborúról, valamint a napi eseményekről állandóan megbízható híreket, pontos tudósításokat és érdekes cikkeket akar olvasni, az megrendeli az „Aradi Közlöny”-t, mely Magyarország legolvasottabb és legerősebb vidéki napilapja. — Tessék mutatványszámot kérni!

Ügyes,

hadmentes erdőkezelőt, ki a

tölgyeserkéreg-

hántást kiválóan érti, 350 holdas alsóbaraxonyi tölgyerdőbe azonnali belépésre keresek.

1728

Fränkel S. József

fatermelő Arad, Weitzer János-utca 7. sz.

APOLLO SZÍNHÁZ

1916. április 4., 5., 6., kedden,
szerdán és csütörtökön.

Pazar kiállítású film:

Szulamit.

Keleti rege 4 felvonásban.

Rendezte: Illés Jenő,

Szereplők:

Szulamit Lenkeffy Ica
Abigail Serak Alce
Absolon Kertész Dezső
Monaoh Batori Béla

Következő
ujdonságok
érkeztek

KERPEL IZSÓ

100,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Zola: Osszeomlás, France Anatol: Coignard abbé véleményei, Lörcsny: Az örvény feje, A. Madlung: A megbélyegezettek, Lázár I.: Ester, Herczeg G.: Végig Szerbián, Ibsen: Hedda, Gabler, Gubányi: Mukdeni sírok, Szomory: A pékné, Borsszem: Szapnel naptár, Lakaos L.: A bécsi táncosnő, A. Madlung: A sziv, Szabolcska: Háborus versek könyve, Szomory D.: A pékné, Bossing T.: Rozmaring hercegnő, Drégely: Kisasszony férje, Kurt: A przemysli repülő, Szemere: Apró regények, Pásztor Árpád: Vengerkák, Molnár: Egy hadiudósító emlékei, Gábor: Ciklámen, Mau-passant: A porosz tiszt kívánsága, Ewers: Borzalmak könyve, Kálnoki: Ujságíró iskola, Herczeg Ferenc: Új Idők 1915, Krudy: Pest 1915-ben, Lázár: A kékhajú Fantom, Csikszentmihályi: Minden csak álom.

Németben: Pikkänen: Unter russischen Joch, Schröder: Ich hatt' einen Kameraden, Skovronek R.: Das große Feuer, Bohlau: Der gewürzige Hund, Janitschek: Die Sterne des Herrn Eielin, Hedin Sven: Nach Osten, Katz G.: Lotte Lands Traum vom Glück, Meyrink: Der Go'em, M. Schoepf: Blokade, Wilhelm: Flint u. Genossen, Reuter: Ins neue Land, G. Hermann: Heinrich Schön jun, Hessel: Der Kramladen des Glücks, Linnankoski: Das Lied von der glutroten Blume, Ganghofer: Die stählerne Mauer, Reise zur deutschen Front, Höcker O.: Die junge Exzellenz, Zeromski: Der Rächer, Kohlenegg: Die Treppe.

Kölcsöndíj: havonként 1 korona
80 fillér vagy kötetenként fi-
zetve 12 fillér.

Vidéki bérlet is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek.

Zenekölcsöntári díj havi 2 korona 60 fillér,
vagy füzetenként 40 fillér.

Legújabbak: Reményi: Amikor a rózsák lehullnak, Reményi: Bölcsődal, Szibériai néprómanó, J. Fucik: „Vom Donauufer“ (Walzer), Heidelberg: Szép, szép, uri dáma... Zerkovitz: Némam már semmi se íj!... Zerkovitz: A csongrádi jegyző lánya ül a zongoránál... Dienzl: Aitatótdal, Zerkovitz: Lesz még egyszer ünnep a világon!... Stolz: Servus du! Christine: A hat kadett, Ötvös: Tyű de kutya, jó kedvem van, Anyos: Valahol a Tisza partján, Havasesőt csapkod a szel, Edes anyam, sohse féltsen, Szirmai: Mágnás Miska.

Egyes könyvek és egész
könyvtárak vétele; könyv-
tárak kiegészítése és
berendezése

KERPEL IZSÓ,

könyv-, zenemű- és papír-
kereskedése Araden.

2821

Használt ólom
megvételre kerestetik.

**Megnyilt
a nyiregyházi
krumplicsarnok!**

Valódi nyiregyházi burgonya
kapható kizárólag

Spielmann Albertnél

Aradon, Karolina-utca 5. szám alatt,
jobbra az udvarban.

Elárusítás kicsinyben és nagy-
ban a legolcsóbb árban. 1916

Ugyanott vetőburgonya is kapható.

Legujabb divatu
magas szárú egész és fél
**női és férfi
cipők**

a legjobb minőségű fekete- és
színes bőrökből, a legegán-
sabb kivitelben, jutányos áron
készülnek 1207

Goity János

uri és női cipésznél
Arad, Deák Ferenc-u. 8. sz.

Magyar királyi államvasutak.

69932—1916. szám.

Arverési hirdetmény.

A kézbesíthető küldemények a vasúti üzletszabályzat 81. §-a értelmében az alább felsorolt állomások teheráru raktáraiban, délelőtt 9 órakor a következő napokon fognak azonnali készpénzfizetés mellett nyilvánosan eladatni:

Állomáson	1916. április	hó 27-én.
Arad	.	14-én.
Békéscsaba	.	20-án.
Brassó	.	17-én.
Budapest dunapart teher p. u.	.	21-én.
Budapest—Józsefváros	.	26-án.
Budapest nyugoti pályaudvar	.	17-én.
Debreczen	.	20-án.
Eszék	.	21-én.
Fiume	.	14-én.
Győr	.	13-án.
Kaposvár	.	28-án.
Kassa	.	21-én.
Kolozsvár	.	14-én.
Losonc	.	26-án.
Miskolc	.	20-án.
Nagyszombat	.	27-én.
Nagyvárad	.	28-án.
Pápa	.	12-én.
Pécs	.	17-én.
Pozsony	.	18-án.
Sátoralja-Ujhely	.	27-én.
Szabadka	.	17-én.
Szatmárnémeti	.	12-én.
Szeged	.	13-án.
Szolnok	.	28-án.
Temesvár Józsefváros	.	12-én.
Ujvidék	.	28-án.
Zágráb	.	.

Budapest, 1916. évi március hó.

Az igazgatóság.

(Ütágyomlás nem díjazatik).

URANIA SZINHÁZ.

Kedden

a Mozgókép-Otthon ujdonsága:

A Vogézek hősnője.

Háborus történet.

FOG. MOHR JEANNETTA

vizsg. fogtechnikusnő

aki 20 éven át a legnagyobb világvárosokban, mint Newyork, Berlin, és Bécsben a fogászati téren legjobb sikerrel működtem, tisztelettel értesítem a.n. é. közönséget, hogy helyben: **Luther Márton-utca 1. sz. a. 4-ik em.** egy a mostani kor igényeinek megfelelő **fogászati műtermet** nyitottam, ahol legujabb berlini és amerikai módszer szerint kezeltem betegeimet, oghuzás teljes érzéstelenítéssel (fagyasztás útján.) Aranyhidak, aranykoronák, mindennemű kaucsuk fogazatok, szápadlás nélkül és lógkazszav. Arany, ezüst, amalgám, porcellán és cement tömések (plombák), mészkek díj-szabás mellett készíttetnek. Becses partfogását kérve tisztelettel **Móter Jeanetta**, vizsg. fogtechnikusnő. Rendelő órák: d. a. 8—12-ig, d. n. 2—7-ig. Védőkiek 24 óra belül kielégíttetnek. 1291

Vágott
sodrony

szőlőkötözéshez

kapható.

Nagyobb vételnél előnyös ár-
ajánlat

Messzer Ármia, Pankota.

Valódi rózsa-

burgonya

étkezésre és vetési
célokra kapható

Kalmár Endrénél

Arad, Arpád-tér 5. szám.
Városi és megyei telefon 670.

**Jó anyák, gondos
szülők** legjobban cselekszenek, ha gyermekeik-
nek állítszók, kellemes ízű, mindig friss:

Hajós-féle

Csukamájolajat

adnak; a hűvösebb idő beálltával ennek használata igen fontos.
Egy üveg utasítással ára 2 korona 50 fillér.

Fagydagaganatok

eimulasztására, fagy
viszketegség biztos-
megszüntetésére leg-
jobb szer a „Fright.”

Ara egy üvegnek ecsettel és utasítással 70 fillér.

Legjobb fekete v. barna
Hajfestő

Egy pár perc alatt bármely haját
vagy bejuttat a legszébb állandó
fekete színre lehet festeni, anél-
kül, hogy a színt le-lassít, mosni,

a „Melogen”. Ara 2 korona.

Szörvesztő-Depilator.

El kitűnő, a maga nemében párat-
lan szerrel minden alaktalan
szőrszál, arca, nyaka vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül
pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással 1 korona.

Az ilyen szer-
hatók a készítőnél **Hajós Arpád**

ARAD, Andrassy-tér 22. sz.

Alapították 1896. évben az Aradmegyei Közközhatalmának.

Apró hirdetések.

LEVELEZÉS.

„Pirosfátyol Ibolyával”
levele van a kiadóhivatalban, ké-
retek sürgősen átvenni. 1787

ALKALMAZÁST KERES.

Mindenek
bejárónő uri házhoz ajánlkozik.
Cím Treška Mária, Virág-u. 7.
1798

Jo hazból
való leány u i háznál alkalmazást
keres. Szives megkeresést „Meg-
bízható” címen a kiadóba ker.
1788

Eláruló leány
ajánlkozik bármilyen üzletbe. Cím
a kiadóba. 1784

Fehérnemű javítást,
slingelést, madériát, harisnya ja-
vítást és fejelést olcsón vállal.
Cím a kiadóban. 1786

ALKALMAZÁST NYER.

Fizető-
és tanuló leányok fizetéssel fel-
vétetnek Trebits Lenke női ruha
divattermében, Vörösmarty-utca 1.
1785

Házmester
kerestetik a Minorita-rend aradi
bérháza számára. Szerelő előnyben
részesül. Jelentkezni lehet Dr.
Kertész Miksa ügyvédi irodájá-
ban. 1791

Könyvelésben,
levelezésben, gyors- és gépirásban
teljes jártassággal bíró könyvelőné
kerestetik. Ajánlatok „Állandó ál-
lás” jellegre a kiadóhivatalba kü-
lendők. 1781

Rőtös- és rövidaru
ugyszintén egy fűszeráru segéd
állandó alkalmazást talál Engel
Lajos cégnél Medgyesegyházán.
1769

Két ügyes eláruló,
kik a szakmában jártasak, azon-
nali belépésre felelősek. Kü-
nyl J. cégnél, Vörösmarty u ca
1. szám. 1775

Nyomdász-tanulónak
felvétetik két fiú, kik a 14. évet
betöltötték és legalább 6 osztályt
végeztek. Bővebbet a kiadóhiva-
talan.

KIADÓ LAKÁS.

2 utcai szoba,
elő- és fürdőszoba, konyha és
mellékhelyiségek, ma us 1-ére ki-
adó Szent Péter-tér 6/a. 1790

Modern
háromszobás lakás május 1-re kiadó
Kassa-utca 6-7. szám alatt. 1801

**Boros Beni-tér 20. számú ber-
házban:** I. emeleten 3 szobás,
II. emeleten 3 szobás e kétféle la-
kás hozzátartozó helyiségekkel
folyó év május hó 1-től bérebeadó.
Értekezhetni Laendler Aladár gő-
sírész irodájában. 1781

Ar ad i is r.

templomépület II. emeletén 1 há-
rom- és 1 kétszobás utcai lakás
azonnal kiadó. 1794

Egy 5 szobás

II. em. modern lakás, minden
mellékhelyiségekkel, Petőfi-utca
10. szám alatt kiadó. Bővebbet a
házmesternél. 844

LAKÁST KERESNEK.

Keresek május 1-ére
egy háromszobás földszinti lakást,
fürdőszobával a városház környé-
kén. Írásbeli ajánlatokat kér az
ár megjelölésével. Öry Ferenc, Dobó-
utca 4., földszint. 1792

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Fűkassalógép
6 láb hosszú, teljesen új, alig
használt, eladó. Bővebbet Durst
József, Medgye-egyháza. 1788

Használt,
10 karban levő íróasztal eladó.
Kalvin János-u. 54., volt Kápolna-
utca. 1789

Minimum,
valódi blaibergeri kapható Fär-
ber Lajosnál 1779

Régiségeket,
műtárgyakat, képeket vesz Zom-
bory fodrász, Forray-u. 1852

Heringet
ajánl: Färber Lajos Arad. 1721

Jo szaraz,
tisztá, hamisítatlan háriszappant
veszek. Aránlatokat a mennyiség
megjelölésével kérek pos affiók
158. sz. 1787

Kékkő
olcsón pótolható Cuprin perme-
teső anyaggal. Beszerezhető Kovács
Soma és Társánál, Aradon. 1784

Egy 8 loerős
gőgépet ohajjunk bérbevenni,
avagy megvásárolni. E-detiődök
forduljanak Kornis Testvérek cég-
hez, Vörösmarty-utca 1. 1751

**Urastgok és kereskedok fi-
gyelmébe!** Ajánlok a tavaszi és
nyári időnyre munkások és had-
foglyok részére bármely nagy
mennyiségben erős és tartós mun-
kásruhát, komiszinget és alsó-
nadrágot, fiú- és férfi bakkancsot,
még a készlet tart., a lego csóbban
beszerezhető, mindenki egy próba-
rendeléssel meggyőződhet. Herzfeld
Gyula, Asztalos Sándor-utca. 1768

Modern, finom es olcsó
levélpapírost Pichlernél Szabadság-
tér 1. kaphat. 611

„Eos”
szines és lack cipőtisztító 76 fillér.
Gyoba patent samla pája 8 kor.
C. pötöze, Ar drassy-tér 22. 181

Uj butorhitel!
Butorok a legjobb kivitelben kap-
hatók, hiteiképes egyéneknek köl-
csön és részletfizetésre szállítok
Garai Károly bej. cég butorüzleté-
ben Aradon, Asztalos Sándor-utca
5. sz. 913

Voszek

a legmagasabb árban uraktól leve-
tett férfi ruhát, mindenféle egyen-
ruhát, valamint használt butort.
Vidékre is megyek. Bleier Ignác,
ruhakereskedő Arad, Szentpál-u.
12. szám. 229

Ar Aradi és Csanádi Egyesült
Vasutak borosjenői és apátfalvai
kerésszeleiben a legjobb minőségű,
fajliszta, erős példányu, alacsony
és magas törzsű rózsafák, külön-
böző gyümölcsfa osemetek és üveg-
házi növények szállítása megkez-
dődt. Mérsékelt árak mellett meg-
rendelések elfogadtnak ACSEV.
külön birtok-kezelősnél ACSEV-
palota, József főherceg-ut 22.
szám. 1086

KÜLÖNFÉLE

Pompás szamtu rumot
készíthetünk a Földes és Hehs-féle
Rumessenciából. 6 deci szesz-
hez öntsünk 4 deci vizet, 1 kis
üveg rumessenciát, ára 80 fillér
és kész a legfinomabb, legkelle-
mesebb szamtu rum. — Földes
gyógyszertár, Hehs gyógyszertár,
Batthyány-utca. 12

Burgonya

kicsinyben és nagyban kapható,
ugyszintén zöldféle szállításokat
elvéallalok, sponót, retek, zöldhagyma
már kapható. Vidéki megrendelé-
seket pontosan eszközölök. 1692

Káli Ferenc

Arad, Asztalos Sándor-utca 5. sz.

Rum — likör

essentiák és compositiókban
állandó nagy raktár.

Saját véd-
legyzett **„Rumarom”**
50 filléres üvegekben, mely 2 liter
tino n tearum készítéséhez ele-
gendő, mindenütt kapható. 502
Nagyban kapható:

Szemző Armin

áruügynökségénél, Arad. Telefon 582.

Aranyat

Ezüstöt

legmagasabb áron vesz,
vagy beoszerél; ugyszintén
régiségeket vesz és elad
693

Losonczy Lajos

órák és ékszerész üzlete
ARAD, Szabadság-tér.
Telefon 964.

„Matteine”

poloska és molyirtó vállalat
Arad, Boros Beni-tér 1. szám.

Telefon 10-48.

(Gyalajdonos: Pichler)

Elvállal teljes bérházak, szállodák,
intézetek, nagyobb magánlakások
féreg elleni biztosítását csak egy
évi bérért. — Poloskák és ezek
petéinek végleges kiirtását egy
évi jótállás mellett. A tisztítandó
szobákból sem a butorzat, sem
semmi más nem távolítottatik el s
így az irtási munkákat a háztartás-
ban semmi kárt, vagy zavart nem
okoz! 2811

Vágott sodrony

szőlőkötözéshez,

horgonyozott és ónozott

üstök,

melyek a rézüstöt teljesen pó-
tolják,

kaphatók:

Messzer Armin, Pankota.

Vörös heremag

Lucerna mag

kisebb és nagyobb
mennyiségben
kapható 1655

Pollák Arnold

szállítónál Arad, Petőfi-utca 1. sz.

Nagyszorban bevált a harcotéren kü-
döknél és általában mindenkinél mint
legjobb

fájdalomcsillapító bedörzsölős

meghűlés, rheuma, kórszény, influenza,
torok-, mell- és hátfájás stb. esetekben

Dr. Richter-féle

Horgony-Liniment. készlet
compos

Horgony-Pain-Expeller pótlék.

Üvege K - 50, 1-40, F -

Kapható gyógyszerárakban
vagy közvetlenül az „Arany
Öroszlán-hor” címzett Dr.
Richter-féle gyógyszerárban
Prága I. Elizabethstr. 6.

Nagyonkényes szállítás.

8809